

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2011

Bc. Pavla Ullmannová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Strukturální fondy Evropské unie jako zdroj financování rozvoje územních samosprávných celků

Structural funds of the European Union as a source to finance the development of municipalities

DP-EF-KFÚ-2011-69

Bc. Pavla Ullmannová

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D., KFÚ
Konzultant: Ing. Jaroslava Syrovátková, Ph.D., KPE
Mgr. Jitka Slaninová, Městský úřad Šluknov

Počet stran: 110

Počet příloh: 1

Datum odevzdání: 06. 05. 2011

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucí diplomové práce a s konzultantkami.

V Liberci, 06. 05. 2011

Anotace

Zajištění financování územních samosprávných celků – obcí a krajů patří k nejzákladnějším úkolům jejich představitelů. Diplomová práce se v první kapitole zaměřuje na potřeby financování obce jako předpokladu pro zabezpečení jejího udržitelného rozvoje. Ve druhé kapitole pak představuje rozpočtové příjmy jako základní zdroj financování potřeb obce. Protože mezi největší objem příjmů územní samosprávy patří dotace a daňové příjmy zabývá se tato kapitola především vymezením těchto příjmů a popisem procesu obce při tvorbě příjmové stránky jejího rozpočtu. Ve třetí a ve čtvrté kapitole se diplomová práce věnuje možnosti využití strukturálních fondů Evropské unie pro podnikatelské subjekty a pro územní samosprávu jako jednu z mnohostí zabezpečení finančních prostředků při realizaci jejich projektů. Uvádí, jakým postupem prochází realizace získání finanční podpory z operačních programů v České republice. Pátá kapitola analyzuje využívání strukturálních fondů v České republice. Šestá kapitola je zaměřena prakticky. Na příkladu Města Šluknova ukazuje strukturu žádosti a podmínky, které musí být tímto subjektem splněny pro získání dotace z fondů Evropské unie. Závěr diplomové práce obsahuje návrhy pro zvýšení možnosti získání požadovaných dotací pro Město Šluknov.

Klíčová slova

Financování, územní samospráva, daňové příjmy, dotace, strukturální fondy, struktura žádosti.

Annotation

Ensuring the financing of municipal authorities – municipalities and regions are most basic level of municipal representatives. This graduate thesis in its first chapter focuses on the needs to finance a municipality as a presumption to assure its sustainable development. The second chapter shows budget incomes as a basic source to finance municipal needs. Because the biggest amount of income of a municipality are grants and tax income, this chapter is engaged, mainly in defining these incomes. It describes the process of creating municipal incomes as a part of their budgets. In the third and forth chapter the thesis is devoted to the possibilities of using the structural funds of the European Union for business entities and for municipal authorities as one possibility to acquire funds to realise their projects. It features the process of passing through a realisation of obtaining financial supports from the operational programmes in the Czech Republic. The fifth chapter analyses the utilisation of the structural funds in the Czech Republic. The sixth chapter concerns the practical part of thesis. For example the town of Šluknov shows a structure of the application and condition which must be fulfilled for obtaining a grant from the funds from the European Union. The end of the thesis contains proposals of increasing possibilities to get requested grants for the town of Šluknov.

Keywords

Financing, municipal authority, tax income, grants, structural funds, application structure.

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce paní PhDr. Ing. Heleně Jáčové, Ph.D. za její cenné rady a vedení diplomové práce. Zároveň děkuji svým konzultantkám paní Ing. Jaroslavě Syrovátkové, Ph.D. a paní Mgr. Jitce Slaninové za jejich praktické rady z oblasti problematiky územní samosprávy.

Děkuji také celé své rodině a zvláště svému manželovi a nejmladšímu synovi za jejich morální podporu v průběhu celého svého studia na Technické univerzitě v Liberci.

Obsah

	Seznam ilustrací	11
	Seznam tabulek	12
	Seznam zkratk	13
	ÚVOD	16
1	POTŘEBY FINANCOVÁNÍ OBCE JAKO PŘEDPOKLAD UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	17
1.1	Orgány obce	18
1.2	Orgány zastupitelstva obce a rady obce	21
1.3	Potřeby financování obce	23
2	ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY JAKO ZÁKLADNÍ ZDROJ FINANCOVÁNÍ POTŘEB OBCE	25
2.1	Rozpočtový výhled	26
2.2	Roční rozpočet	26
2.3	Rozpočtový proces	27
2.4	Napojení rozpočtu obce na státní rozpočet	29
2.5	Příjmy rozpočtu obce	33
2.6	Nedaňové příjmy rozpočtu obcí	39
2.7	Transfery – dotace	40
2.8	Financování pomocí úvěru	42
2.9	Celkové příjmy obcí	43
3	STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE JAKO PŘÍLEŽITOST PRO FINANCOVÁNÍ ROZVOJE OBCE	45
3.1	Fondy Evropské unie	46
3.2	Operační programy v České republice	50
3.3	Struktura žádosti a podmínky pro získání dotace z fondů Evropské unie	62
3.4	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	62
3.5	Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávných celků	63
3.6	Desatero příruček OP LZZ	64
4	STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE JAKO MOŽNOST FINANCOVÁNÍ ROZVOJE PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ	69
4.1	Financování operačního programu Podnikání a inovace	71
5	ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ V ČESKÉ REPUBLICE	74
5.1	Národní strategický referenční rámec 2007-2013	74
5.2	Národní orgán pro koordinaci	74
5.3	Postup při získávání finanční podpory z operačního programu	76
5.4	Řízení a monitoring operačního programu	77
5.5	Řídící orgány u tematicky vymezených operačních programů	80
5.6	Řídící orgány u územně vymezených operačních programů	84
5.7	Zprostředkující subjekt	85
5.8	Vývoj realizace NSRR v letech 2007–2010	89
6	STRUKTURA ŽÁDOSTI A PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ DOTACE Z FONDŮ EVROPSKÉ UNIE PRO MĚSTO ŠLUKNOV	91
6.1	Struktura žádosti	91

6.2	Podmínky pro získání dotace z fondů Evropské unie pro Město Šluknov	92
6.3	Vhodné programy pro Město Šluknov	93
	ZÁVĚR	97
	Seznam použité literatury	99
	Citace	99
	Bibliografie	100
	Seznam příloh	102

Seznam ilustrací

Obr. 1	Schéma finančních vztahů v rozpočtové soustavě	30
Obr. 2	Schéma příjmů rozpočtu obce	35
Obr. 3	Mapa regionů soudržnosti	46
Obr. 4	Schéma desatera OP LZZ	65

Seznam tabulek

Tab. 1	Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu pro rok 2011	32
Tab. 2	Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů (s výjimkou hlavního města Prahy) v tis. Kč	32
Tab. 3	Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích (s výjimkou hlavního města Prahy) v tis. Kč	33
Tab. 4	Přehled vývoje inkasa daní v České republice v letech 2004 – 2008 v mil. Kč	36
Tab. 5	Přehled procentuálních podílů daní připadajících na obce v letech 2010 – 2010	38
Tab. 6	Daňová výtěžnost v tis. Kč na jednoho obyvatele v letech 2003 – 2008 podle krajů bez hlavního města Prahy	39
Tab. 7	Celkové příjmy obcí podle jednotlivých krajů v letech 2003 – 2008 v tis. Kč	43
Tab. 8	Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS	45
Tab. 9	Prioritní osy v rámci operačního programu	63
Tab. 10	Oblast podpory operačního programu zaměřené na veřejnou správu a veřejné služby	63
Tab. 11	Obecné požadavky kladené na žadatele o poskytnutí podpory	71
Tab. 12	Procentuální rozdělení prostředků na cíle NSRR	74
Tab. 13	Resortní ministerstva	80
Tab. 14	Regionální rady soudržnosti	84
Tab. 15	Zprostředkující subjekty	86
Tab. 16	Euro Info Center v České republice	88
Tab. 17	Seznam oblastí podpory, kde oprávněným žadatelem jsou obce, města, svazy obcí nebo organizace zřízené obcemi	103

Seznam zkratek

AO	Auditní orgán
BIC	Business innovation centre, Podnikatelské inovační centrum
cca	přibližně
CR	cestovní ruch
CCR ČR	Centrum pro Regionální Rozvoj ČR
CS ČR	Celní správa České republiky
cz	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPPO	daň z příjmů právnických osob
EF	ekonomická fakulta
EIC	Euro Ingo Centrum
EK	Evropská komise
ERDF	European Regional Development Fund, Evropský rybářský fond
ES	Evropské společenství
ESF	European Social Fund, Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FNM	Fond národního majetku
FS	Fond soudržnosti (Kohezní fond)
fyz.	fyzický
FÚ	finanční úřad
HDP	hrubý domácí produkt
hl.	hlavního
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost

http	hyper text transfer protokol, hypertextový přenosný protokol
ICT	Information and Communication Technologies, informační a komunikační Technologie
IOP	Integrovaný operační program
ISBN	Identifical Standard Book Number, standardní identifikační číslo knihy
KFÚ	katedra financí a účetnictví
KPE	katedra podnikové ekonomiky
kol.	kolektiv
m.	města
mil.	milion
mld.	miliarda
např.	například
NOK	Národní orgán pro koordinace
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistiques, nomenklaturní statistická územní jednotka
Sb.	Sbírka zákonů
SF ČR	Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie
SFK	Státní fond kultury
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Obr. (obr.)	obrázek
odst.	odstavec
OP	Operational Programme, operační program
OPD	Operační program Doprava
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PCO	Platební a certifikační orgán
písm.	písmeno
PA	Praha Adaptabilita
PCO	Platební a certifikační orgán
PF	Pozemkový fond
PIC	podnikatelské inovační centrum
PK	Praha Konkurenceschopnost
pokl.	pokladní
PPP	Public Private Partnership
příjm.	příjmy
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rada
SŠ	střední škola
Tab. (tab.)	tabulka
tis.	tisíc
TUL	Technická univerzita v Liberci
vč.	včetně
VOŠ	vyšší odborná škola
vyd.	vydáno
www	internetová stránka
ZP	zdravotní pojišťovny

ÚVOD

V České republice je postavení územních samosprávných celků vymezeno řadou zákonů. Mezi nejzákladnější patří Ústava a ústavní zákony, zákon o obcích a krajích a především, zákon o rozpočtové skladbě. Zákony definují úkoly, které mají územní samosprávné celky zajišťovat pro správný chod obcí a krajů v jednotlivých regionech České republiky. Pro zabezpečování těchto úkolů je nezbytný určitý objem finančních prostředků. Proto si diplomová práce klade za cíl popsat systém získávání finančních prostředků do rozpočtů obcí. Zaměří se především na rozpočtový proces a vymezí, které příjmy jsou pro tvorbu rozpočtu obce nejpodstatnější. Pro některé obce je možnost získat další prostředky na realizaci jejich záměru prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie jedinou možností, jak tyto plány může realizovat. Obce by měly úzce spolupracovat s podnikatelskými subjekty, jejichž sídlo u právnických osob, nebo bydliště u fyzických osob, se nalézá na jejich katastru. Prostředky, které tyto podnikatelské subjekty mohou získat z fondů Evropské unie, proto vytváří pro obyvatelstvo obce další pracovní příležitosti. Proto se diplomová práce bude také zabývat možnostmi, které strukturální fondy pro tyto subjekty nabízejí.

V České republice je proces získání dotačních titulů z prostředků Evropské unie velmi složitým procesem. Práce popíše složitost tohoto procesu a bude se především věnovat těm operačním programům, které jsou připraveny pro podnikatele a územní samosprávu se zaměřením na obce. Na příkladu Města Šluknova pak ukáže, jakou musí mít žádost o získání dotace strukturu a jaké podmínky musí žadatel – obec splnit.

V závěru budou navržena možná zlepšení pro Město Šluknov.

1 POTŘEBY FINANCOVÁNÍ OBCE JAKO PŘEDPOKLAD UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

Obec v rámci samostatné působnosti plní úkoly patřící do samosprávy obce, v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami obce. Pokud je na ní přenesená působnost, vykonává na svém území státní správu ve věcech, které stanoví zákon.

Obce se při výkonu přenesené působnosti řídí při vydávání nařízení obce a při rozhodování o právech, právech chráněných zájmech a povinnostech fyzických a právnických osob zákony a právními předpisy vydanými na základě zákona. V ostatních případech usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů, které musí být publikovány ve Věstníku vlády pro orgány kraje a orgány obcí.

Podle objemu výkonu přenesené působnosti se členění obce do tří stupňů:

- obce I. stupně,
- obce II. stupně - obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce III. stupně - obce s rozšířenou působností.

Obce I. stupně vedou evidenci obyvatel, zajišťují v obci volby, zabezpečují ochranu veřejného pořádku atd.

Obce II. stupně s pověřeným obecním úřadem zajišťují různé činnosti za malé obce na základě dohody mezi obcemi nebo na základě rozhodnutí a to např. stavební úřady, matriky, atd.

Obce III. stupně s rozšířenou působností zajišťují činnosti živnostenských úřadů, vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, vedení registru motorových vozidel, péči o nepřízpůsobivé občany, vyplácení sociálních dávek.

Jako pověřený obecní úřad je pro účel výkonu přenesené působnosti označován obecní úřad, který, vedle přenesené působnosti vykonává v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony

přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Prováděcím předpisem je zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Příloha č. 1 tohoto zákona obsahuje seznam obcí s pověřeným obecním úřadem.

Podle § 4 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností přísluší obcím finanční příspěvek určený na úhradu nákladů spojených se zabezpečením přípravy pro výkon státní správy. Obec obdrží ze státního rozpočtu příspěvek. Výchozí základnou pro výpočet příspěvku na výkon státní správy pro rok 2011 byl objem příspěvku v roce 2010, do něhož byl promítnut pouze vliv změny počtu sociálních služeb na základě aktualizovaných údajů předložených Ministerstvem práce a sociálních věcí (počet služeb v jednotlivých krajích podle Registru poskytovatelů sociálních služeb).

Od 1. 1. 2003 byla velká část kompetencí 73 okresních úřadů přenesena na 205 obcí s přenesenou působností. V souvislosti s reformou územní veřejné správy byla k 31. 12. 2002 ukončena činnost okresních úřadů a jejich působnosti byly přeneseny převážně na orgány územních samospráv (kraje a obce s rozšířenou působností) a v některých případech na jiné orgány státní správy v území. Obce s rozšířenou působností představují nový typ obcí s nejširším rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Příloha č. 2 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností obsahuje seznam obcí s rozšířenou působností.

Obec může být vlastníkem majetku, který musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, který musí evidovat, chránit před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím, před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

Obec dá přezkoumat auditorem hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, případně provedení mimořádného přezkoumání svého hospodaření. Závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok projedná zastupitelstvo obce do 30. června následujícího roku a přijme opatření k nápravě nedostatků. Sestavení závěrečného účtu obce se řídí zvláštním zákonem.

1.1 Orgány obce

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích tvoří orgány obce zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad.

Obecní zastupitelstvo

Obecní zastupitelstvo rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce.

Zastupitelstvu obce je vyhrazeno mimo jiné:

- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat územní plán obce a regulační plán (viz zákon č. 50/1976, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a vyhlášovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce,
- určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce.

Zastupitelstvo rozhoduje také o majetkoprávních úkonech:

- o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
- emisi komunálních obligací.

Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a za její výkon odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady.

Radě obce je mimo jiné vyhrazeno

- zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu,
- v obecním úřadu, zřizovat a rušit odbory a oddělení obecního úřadu,
- jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu, rozhodovat o platech vedoucích odborů obecního úřadu,
- zřizovat a rušit podle potřeby, komise rady obce, jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,
- kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce.

Starosta

Starosta zastupuje obec navenek.

Mezi jeho povinnosti patří:

- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu, vedoucí odboru jmenuje a odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce,
- může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,
- může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce,
- zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce,
- plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu.

Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta.

Rada obce může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obecní úřad

- a) v oblasti samostatné působnosti
 1. plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce,
 2. pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti,
- b) vykonává přenesenou působnost,
- c) rozhoduje o poskytování informací žadateli podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění

V obcích s pověřeným obecním úřadem, v obcích s rozšířenou působností a v ostatních obcích se může zřídit funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Je odpovědný

starostovi obce za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti. Pokud v obci není zřízena funkce tajemníka obce, plní jeho úkoly starosta obce.

Tajemník obecního úřadu:

- zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce,
- plní úkoly uložené mu zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou,
- stanoví podle zvláštních právních předpisů platy všem zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu,
- plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu,
- vydává spisový řád, skartační řád a pracovní řád obecního úřadu a další vnitřní směrnice obecního úřadu, nevydává-li je rada obce.

Tajemník se zúčastňuje zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním. Nesmí vykonávat funkce v politických stranách a v politických hnutích.

1.2 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Orgány zastupitelstva obce tvoří výbory a orgány rady obce komise.

Výbory

Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory, které svá stanoviska a návrhy předkládají zastupitelstvu obce.

Zastupitelstvo vždy zřizuje finanční a kontrolní výbor. Pokud v obci žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje se výbor pro národnostní menšiny. Příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru. Předsedou výboru (kromě osadního) je vždy člen zastupitelstva. Počet členů výboru je vždy lichý. Je nejméně tříčlenný. Jeho členem nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Výbor plní úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo obce. Ze své činnosti odpovídá výbor zastupitelstvu obce. Výbor se schází podle potřeby. Usnesení výboru se vyhotovuje písemně a podepisuje je předseda výboru. Je platné, jestliže s ním vyslovila souhlas nadpoloviční většina všech členů výboru.

Finanční výbor

Provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor

Kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, je-li zřízena, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti, plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. O provedené kontrole výbor pořídí zápis, který obsahuje, co bylo kontrolováno, jaké nedostatky byly zjištěny a návrhy opatření směřující k odstranění nedostatků. Zápis podepisuje člen výboru, který provedl kontrolu, a zaměstnanec, jehož činnosti se kontrola týkala. Výbor předloží zápis zastupitelstvu obce, k zápisu připojí vyjádření orgánu, popřípadě zaměstnanců, jejichž činnosti se kontrola týkala.

Výbor pro národnostní menšiny

V případě, že podle posledního sčítání lidu žije v územním obvodu obce alespoň 10 % občanů, kteří jsou jiné národnosti, je zastupitelstvo povinno zřídit také výbor pro národnostní menšiny.

Osadní výbor

V částech obce může zřídit zastupitelstvo obce osadní výbory. Osadní výbor má minimálně 3 členy. Počet členů výboru určí zastupitelstvo obce. Členy výboru jsou občané obce, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen, a jsou určení zastupitelstvem obce. Předsedu výboru zvolí zastupitelstvo obce z řad členů osadního výboru.

Pokud požádá na zasedání zastupitelstva obce o slovo, musí mu být uděleno.

Osadní výbor je oprávněn:

- předkládat zastupitelstvu obce, radě obce a výborům návrhy týkající se rozvoje části obce a rozpočtu obce,
- vyjadřovat se k návrhům předkládaným zastupitelstvu obce a radě obce k rozhodnutí, pokud se týkají části obce,
- vyjadřovat se k připomínkám a podnětům předkládaným občany obce, kteří jsou hlášeni k trvalému pobytu v části obce, orgánům obce.

Zvláštní orgán

Starosta zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce, jmenuje a odvolává jejich členy. Zvláštní orgán obce s rozšířenou působností vykonává státní správu pro správní obvod obce s rozšířenou působností. V čele zvláštního orgánu obce může být jen osoba, která nestanoví-li zvláštní zákon jinak, prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti, pro jejíž výkon byl zvláštní orgán zřízen.

Komise

Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě obce. Pokud je komisi svěřen výkon přenesené působnosti, stává se také výkonným orgánem. Předsedou komise může být jen osoba, která, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti. Komise se usnází většinou hlasů všech svých členů. Komise je ze své činnosti odpovědná radě obce, ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá starostovi.

Například ve Městě Šluknov byly pro období 2010-2014 zřízeny následující komise: bytová komise, dopravní komise, komise kulturní a volnočasová, komise rozvoje a životního prostředí, komise sociálně-právní ochrany dětí, povodňová komise, ústřední inventarizační a likvidační komise a Sbor pro občanské záležitosti.

1.3 Potřeby financování obce

Klíčovou funkcí územní samosprávy je zajistit pro své obyvatelstvo celou řadu veřejných statků. Odpovědnost za zabezpečení některých veřejných statků, které využívají občané celého státu, stát přenáší v některých případech na jednotlivé stupně územní samosprávy – kraje a obce. Hlavním úkolem příslušného stupně územní samosprávy, obce či regionu, je zabezpečování lokálních a regionálních veřejných statků, které jsou místně ohraničeny – využívá je především obyvatelstvo žijící v příslušné obci. Lokální veřejné statky mají svá specifika z hlediska způsobu jejich financování.

Územní samospráva má nejenom právo, ale i povinnost zvelebovat vlastní majetek, zajistit jeho efektivní využívání, zejména při zajišťování lokálních a regionálních veřejných statků. Zajišťovat veřejné statky pro své občany, při financování potřeb respektovat požadavek maximální hospodárnosti, efektivnosti s tím, že má povinnosti vytvářet podmínky pro sociálně ekonomický rozvoj daného území. Nepřímými metodami koordinovat činnost ekonomických subjektů na své území v souladu s veřejným zájmem a preferencemi své lokality. Rozvíjet potřebné vztahy s jinými obcemi v tuzemsku i v zahraničí a spolupracovat se státem, hájit zájmy a preference obyvatel a případně i podnikatelských subjektů.

Podle Pekové (2004, s. 29) územní samospráva může zajišťovat veřejné statky různým způsobem, především prostřednictvím

- 1. organizací ve veřejném sektoru** (vlastních neziskových organizací), které k tomu účelu zřídila, např. prostřednictvím tzv. organizačních složek obce, organizačních složek kraje a prostřednictvím příspěvkových organizací zřizovaných obcí a krajem,
- 2. veřejné zakázky u soukromého sektoru**, např. na základě výběrového řízení s pečlivě

vypracovanou smlouvu, je-li možné zajistit veřejné statky hospodárněji v požadovaném množství a kvalitě,

3. partnerstvím – společnou participací veřejného a soukromého sektoru v rámci konkrétních společných projektů (PPP – Public Private Partnership) se zapojením soukromého kapitálu.

Na produkci veřejných statků alokuje obec finanční prostředky ze svého rozpočtu.

Obce mají do určité míry větší možnosti, jak získávat finanční prostředky, např. hospodařením s vlastním majetkem, stanovením sazeb u místních poplatků, určením výsledné sazby daně z nemovitostí, nákupem, či emisí cenných papírů. Přesto jsou obce stále do značné míry závislé na dotacích ze státního rozpočtu a na daňových příjmech, které jsou jim převáděny. Obecně lze konstatovat, že obce v České republice se v nynější době pohybují v hranicích nedostatku finančních prostředků.

2 ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY JAKO ZÁKLADNÍ ZDROJ FINANCOVÁNÍ POTŘEB OBCE

Rozpočet obce na příslušný rok se kryje v České republice s kalendářním rokem. V procesu řízení obce zaujímá ústřední místo.

Rozpočet plní řadu funkcí:

- a) je plánem, který zajišťuje solventnost obce, a to tak, že připouští pouze ty výdaje obce, které jsou kryty:
 - příjmy, které lze reálně očekávat,
 - existujícími rezervami,
 - půjčkami, které lze získat a splatit
- b) stanoví priority v rámci veřejných statků, které obec poskytuje,
- c) alokuje zdroje mezi různé činnosti obce, stanoví úroveň a zaměření činnosti obce během rozpočtového období,
- d) v rámci existujících zákonných norem rozhoduje o úrovni zdanění a poplatníků, které se budou vybírat během následujícího roku,
- e) zajišťuje zákonnost výdajů v rozpočtovaném období,
- f) poskytuje úplné informace o finanční situaci a o plánech obce, které rovněž slouží jako základ pro měření efektivnosti operace obce.

Rozpočet má tři roviny. **Rozhodovací**, která se týká výběru umístění zdrojů mezi jednotlivé výdaje, tj. na různé druhy služeb, na investice apod., jinak řečeno jde o rozhodování o tom, čeho chce obec v rámci disponibilních zdrojů dosáhnout. **Řídící** rovina se týká alokace zdrojů mezi jednotlivé organizační jednotky obce, tyto jednotky by měly disponovat dostatečnými prostředky k zajištění požadovaných výstupů. **Kontrolní** rovina se týká legalizace toho, kolik peněz obec získá a vydá, a dále stanovení toho, kdo může peníze vydávat, v jaké výši a na jaký účel.

Na tvorbu rozpočtu má velký vliv rozhodování obecního zastupitelstva, kde často politická rozhodnutí ovlivňují především výdajovou stránku rozpočtu.

Zákon o rozpočtových pravidlech upravuje tvorbu, funkce a obsah střednědobého výhledu státního rozpočtu, příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní finanční aktiva a pasiva, finanční hospodaření organizačních složek státu, finanční kontrolu; podmínky zřizování státních fondů, způsob řízení státní pokladny a řízení státního dluhu, hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu.

Rozpočet obce se sestavuje na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění, který upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obec a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků.

Nástroje finančního hospodaření na úrovni tvoří především rozpočtový výhled a roční rozpočet.

2.1 Rozpočtový výhled

Je pomocným nástrojem územního samosprávného celku sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 – 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích obce, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. V řadě zemí Evropy se sestavují rozpočtové výhledy na 3 – 5 let. Jejich obsahem jsou perspektivní odhady příjmů a základních oblastí výdajů. Rozpočtový výhled se sestavuje např. při investování do infrastruktury obce, kde jejich financování přesahuje zpravidla jeden rok, ale doba provozu je pak mnohem delší.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákon o obcích neurčují bližší podrobnosti z hlediska přípravy a projednávání rozpočtového výhledu obce. Avšak podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2000 Sb. se obec, která nezpracuje rozpočtový výhled, dopustí správního deliktu, za který může být od příslušného krajského úřadu sankcionována až do výše 1 mil. Kč.

2.2 Roční rozpočet

Je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu.

Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním a může být vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový.

Pokud je rozpočet sestavený jako vyrovnaný, tak se předpokládá, že veškeré uskutečněné výdaje budou pokryty v témže roce získanými příjmy. Obce mohou pro příslušný rok sestavit a schválit rozpočet přebytkový, který předpokládá vznik faktické úspory finančních prostředků. Obce mohou sestavit a schválit rozpočet také jako schodkový, který předpokládá, že výdaje překročí v daném roce rozpočtované příjmy. Vyšší rozpočtované výdaje jsou buď

kryty prostředky uspořené v minulých letech nebo prostředky z půjček a úvěrů nebo prostředky získané z obchodování s cennými papíry. Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů. Schodek hospodaření se uhrazuje z finančních prostředků z minulých let nebo se kryje z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud neprobíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků a sdružených prostředků. Podnikatelské činnosti obce se sledují účetně mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Jejich hospodářské výsledky se promítají do rozpočtu vždy nejpozději ke konci kalendářního roku tak, aby byly součástí zavěřeného účtu obce.

2.3 Rozpočtový proces

Obec vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo z rozpočtového provizoria, jímž státní rozpočet určuje své vztahy k rozpočtům jednotlivých obcí nebo rozpočet kraje určuje své vztahy k rozpočtům obcí v kraji.

Návrh rozpočtu musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáváním v obecním zastupitelstvu. Občané mohou své připomínky k návrhu rozpočtu uplatnit buď písemně ve stanovené lhůtě nebo ústně přímo na zasedání obecního zastupitelstva.

Ministerstvo financí stanovilo Vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě závazný postup, podle kterého se rozpočet zpracovává. Rozpočtová skladba je základním třídicím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Jednotným postupem podle tohoto klasifikačního předpisu je umožněno srovnatelné sledování příjmů, výdajů, salda hospodaření a jeho financování v soustavě veřejných rozpočtů České republiky.

Podle Kinšta a Paroubka se rozpočtová skladba vztahuje na operace:

- 1. státního rozpočtu**, tj. operace ústředních orgánů a jimi zřízených organizačních složek (resp. všech právnických osob, jejichž příjmy a výdaje jsou příjmy a výdaji státního rozpočtu), včetně operací státních finančních aktiv, které jsou od roku 2001 součástí státního rozpočtu,
- 2. územních orgánů** (obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí, regionálních rad regionů soudržnosti), s výjimkou operací podnikatelské činnosti, ale včetně operací jejich účelových fondů, které jsou součástí finančního hospodaření veřejné činnosti územních rozpočtů

(např. fondy rezerv a rozvoje, sociální fondy a další účelové fondy) a samozřejmě včetně operací jimi zřízených organizačních složek,

3. státních fondů,

4. na účtech finančních aktiv ostatních rozpočtů ve veřejném sektoru – tj. především **rezervních fondů** organizačních složek státu.

Cílem rozpočtové skladby je zajistit jednotnost a přehlednost všech veřejných rozpočtů. Tyto rozpočty je pak možno porovnávat a to jak v čase, tak i v prostoru. Rozpočtová skladby vymezuje peněžní operace jako veškerá přijetí a vydání peněžních prostředků na účty a z účtů pro ně zařízených u peněžních ústavů.

Pokud není schválen rozpočet na další kalendářní rok před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se v obci její rozpočtové hospodaření v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria.

Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření na vlastní úrovni i na úrovni nižších stupňů rozpočtové soustavy a u právnických osob financovaných z rozpočtu obce stanoví

- a) zastupitelstvo kraje pro hospodaření kraje,
- b) zastupitelstvo obce pro hospodaření obce,
- c) orgány svazku obcí pro hospodaření svazku obcí.

Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

Po schválení rozpočtu v obecním zastupitelstvu se provádí neprodleně jeho rozpis. Součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby.

Obce uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření a hospodaření jimi zřízených a založených právnických osob a zařízení po celý rozpočtový rok.

Obec zajišťuje výkon finanční kontroly podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) v platném znění.

Po schválení rozpočtu může být rozpočet změněn z následujících důvodů:

- změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny),

- změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny), patří mezi ně také cenové změny ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen,
- změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny).

Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními.

Rozpočtovým opatřením je:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů,
- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu,
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krtí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniklým rozpočtového schodku.

2.4 Napojení rozpočtu obce na státní rozpočet

Rozpočtovou soustavu České republiky tvoří, jednak soustava veřejných rozpočtů kam patří státní rozpočet, rozpočty krajů, rozpočty měst a obcí, rozpočty příspěvkových organizací, rozpočty tzv. organizačních složek, rozpočty dobrovolných svazků obcí a rozpočty regionálních rad a dále mimorozpočtové fondy jako jsou státní účelové fondy a fondy měst, obcí a krajů.

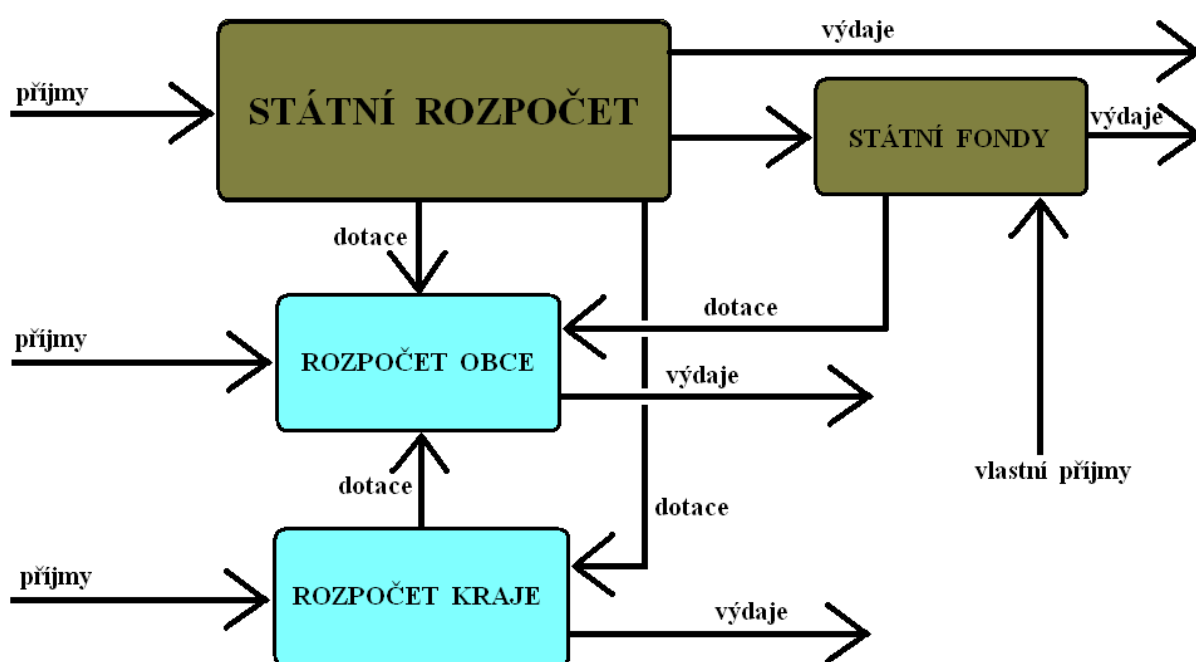
Územní rozpočty zahrnují rozpočty 13 krajů, 7 regionálních rad regionů soudržnosti, více než 780 dobrovolných svazků obcí a 6 250 obcí, včetně rozpočtu hlavního města Prahy. Tyto rozpočty jsou více či méně provázány finančními vztahy, o nichž rozhodují příslušné samosprávné orgány – pokud ovšem nejde jen o transfery finančních prostředků z jiných veřejných rozpočtů (dotace státu prostřednictvím rozpočtů krajů).

Pro soustavu veřejných rozpočtů má v roce 2011 obecný dopad především Programové prohlášení vlády České republiky. Z tohoto dokumentu vyplývá zásadní politický záměr – reformovat veřejné finance s cílem zastavit rostoucí dluh a nastavit parametry rozpočtové politiky tak, aby v roce 2016 bylo dosaženo vyrovnaných veřejných rozpočtů (v roce 2013 by

měl dosahovat schodek veřejných rozpočtů maximálně 3 % hrubého domácího produktu HDP).

S ohledem na růst veřejného dluhu a zejména schodku deficitu státního rozpočtu a jejich důsledku pro fungování státu a ekonomiky byly zahájeny konsolidační kroky, které se již promítly do státního rozpočtu (i do rozpočtů obcí) na rok 2011. Celkový deficit veřejných rozpočtů by letos neměl překročit 4,6 % HDP, přičemž schodek výrazně úsporného státního rozpočtu nemá přesáhnout 135 mld. Kč.

SCHEMA FINANČNÍCH VZTAHŮ V ROZPOČTOVÉ SOUSTAVĚ

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 1: Schéma finančních vztahů v rozpočtové soustavě

Státní rozpočet České republiky je plán hospodaření České republiky. Ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet je Ministerstvo financí. Státní rozpočet schvaluje Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky zákonem. Přijímání státního rozpočtu popisuje a upravuje zákon o rozpočtových pravidlech. Není-li zákon o státním rozpočtu přijat do 31. 12., hospodaření státu se do přijetí zákona řídí rozpočtovým provizoriem, které je sestaveno dle pravidel rozpočtu z předcházejícího roku. V rámci zákona jsou podrobně stanoveny příjmy a výdaje státního rozpočtu na každý kalendářní rok zvlášť.

Státní rozpočet je tradičně považován za centralizovaný peněžní fond, který se tvoří, rozděluje a užívá na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Je největší peněžní

bilancí státu, kde se porovnávají příjmy a výdaje státu. Rozpočtové saldo může být kladné, záporné a nebo může být rozpočet vrovnané. Od 30. let minulého století je státní rozpočet také nástrojem fiskální politiky státu.

Je nejvýznamnějším veřejným rozpočtem, soustřeďuje největší část příjmů. V České republice vychází státní rozpočet ze střednědobého výhledu, který je vždy sestavován klouzavě na tři roky.

Podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech tvoří příjmy státního rozpočtu

- výnosy daní,
- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti včetně penále,
- výnosy z podílu na clech, který je ponechán členským státům EU,
- příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací,
- odvod zbývajících zisku České národní banky,
- sankce za porušení rozpočtové kázně,
- správní a soudní poplatky,
- úhrady spojené s realizací státních záruk,
- příjmy z prodeje a pronájmu majetku České republiky, se kterým hospodaří organizační,
- složky státu, a příjmy z prodeje nemovitého majetku České republiky, se kterým hospodaří,
- příspěvkové organizace,
- výnosy z majetkových účastí státu,
- výnosy z cenných papírů, jejichž nákup byl realizován z prostředků státního rozpočtu,
- a další.

V následující tabulce 1 je uvedena úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu, které jsou uvedeny v zákoně č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2011.

Tab. 1: Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu pro rok 2011

Ukazatel	V tisících Kč
Příjmy státního rozpočtu celkem *)	1 044 000 908
Výdaje státního rozpočtu celkem *)	1 179 000 908
z toho: finanční vztahy k rozpočtům	
- krajů	1 074 348
- obcí v úhrnech po jednotlivých krajích	9 183 550
- finanční vztah k rozpočtu hlavního města Prahy	966 264
Schodek	-135 000 000
Financování:	
Zvýšení stavu státních dluhopisů	131 589 908
Zvýšení stavu přijatých dlouhodobých úvěrů	5 501 092
Zvýšení stavu na účtech státních finančních aktiv *)	-2 091 000

Pozn.: *) včetně jaderného účtu a zvláštního účtu rezervy pro důchodovou reformu.

Zdroj: Sbírka zákonů č. 433/2010, o státním rozpočtu České republiky na rok 2011, str. 5636.

Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2011 upravuje finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů. Tyto vztahy jsou uvedeny v následující tabulce 2.

Tab. 2: Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů (s výjimkou hlavního města Prahy) v tis. Kč

KRAJ	Příspěvek na výkon státní správy celkem	ÚHRN
Středočeský	117 892	117 892
Jihočeský	80 745	80 745
Plzeňský	72 318	71 318
Karlovarský	51 896	51 896
Ústecký	91 376	91 376
Liberecký	62 875	62 875
Královéhradecký	74 650	74 650
Pardubický	68 612	68 612
Vysočina	68 363	68 363
Jihomoravský	115 281	115 281
Olomoucký	76 226	76 226
Zlínský	76 222	76 222
Moravskoslezský	117 892	117 892
Úhrn	1 074 348	1 074 348

Zdroj: Sbírka zákonů č. 433/2010, o státním rozpočtu České republiky na rok 2011, Příloha č. 5, str. 5689.

Zákon obsahuje také finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích, jak je patrné z následující tabulka 3.

Tab. 3: Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích (s výjimkou hlavního města Prahy) v tis. Kč

KRAJ	Účelové dotace na běžné výdaje a příspěvky				Úhrn
	příspěvek na školství	dotace na vybraná zdravotnická zařízení *)	příspěvek na výkon státní správy **)	dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím	
Středočeský	177 511	0	1 070 500	2 542	1 250 553
Jihočeský	93 996	0	520 704	31 940	646 640
Plzeňský	79 479	9 307	493 314	10 374	592 474
Karlovarský	44 186	0	239 040	12 739	295 965
Ústecký	124 098	0	614 125	40 849	779 072
Liberecký	66 029	7 445	336 813	471	410 758
Královéhradecký	81 927	0	455 359	23 280	560 566
Pardubický	79 218	0	432 680	9 755	521 653
Vysočina	79 168	0	447 110	0	526 278
Jihomoravský	161 496	11 168	1 026 394	33 744	1 232 802
Olomoucký	91 702	0	496 047	21 120	608 869
Zlínský	86 629	0	475 123	44 803	606 555
Moravskoslezský	181 259	7 725	962 381	0	1 151 365
Úhrn	1 346 698	35 645	7 569 590	231 617	9 183 550

Pozn.: *) účelové dotace podléhající finančnímu vypořádání za rok 2011

**) viz příloha č. 8 – Postup pro stanovení výše příspěvku na výkon správy jednotlivým obcím a hlavnímu městu Praha.

Zdroj: Sbírka zákonů č. 433/2010, o státním rozpočtu České republiky na rok 2011, Příloha č. 6, str. 5690.

V dalším textu se bude diplomová práce zabývat příjmy rozpočtu obcí.

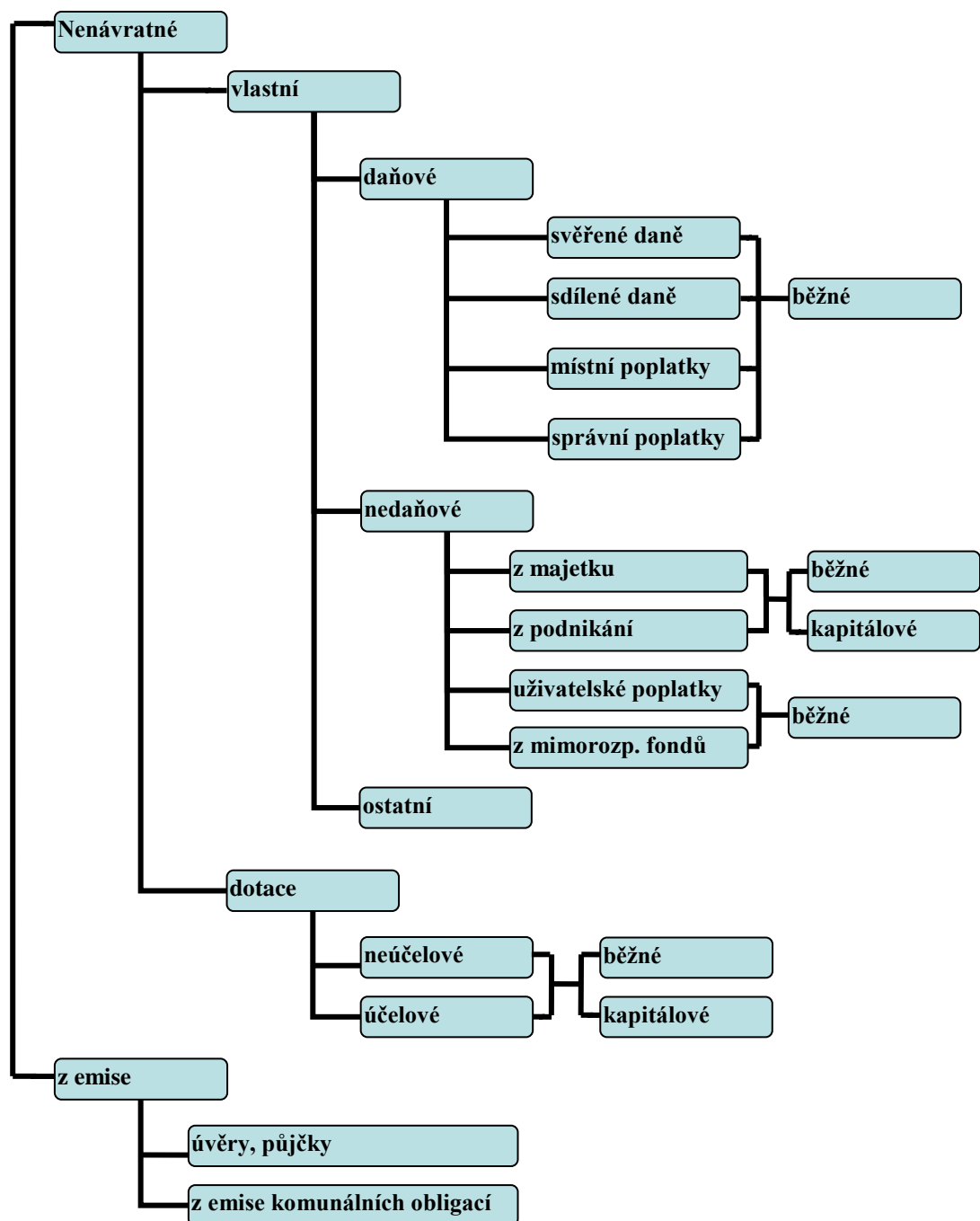
2.5 Příjmy rozpočtu obce

Jak uvádí *Metodika zpracování rozpočtu a účetnictví pro organizační složky státu a územní samosprávné celky pro rok 2010* je možno příjmy charakterizovat jako peníze, které byly připsány v bezhotovostní formě na bankovní účet nebo v hotovosti vloženy do pokladny. Pojem příjmy v obecném pojetí znamená jakékoliv zvýšení stavu peněz na účtu nebo v pokladně. Platí však, že ne každý příjem peněz na účet nebo v pokladně představuje „rozpočtové příjmy.“

Příjmy tvoří:

- a) příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- b) příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, které obec zřídila nebo založila,
- d) příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů statní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce,
- e) výnosy z místních poplatků,
- f) výnosy daní nebo podíly na nich,
- g) dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- h) dotace z rozpočtu kraje,
- i) prostředky získané správní činností ostatní orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- j) přijaté peněžní dary a příspěvky,
- k) jiné příjmy, které patří do příjmů obce.

Obec může použít i další prostředky na svou činnost, např. prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu, návratné zdroje (smluvně zabezpečená půjčka, úvěr, návratná finanční výpomoc, výnos z prodeje vlastních dluhopisů), návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Na obrázku 2 je uvedeno schéma příjmů obce.

Zdroj: PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 237.

Obr. 2: Schéma příjmů rozpočtu obce

Daňové příjmy rozpočtu obcí

Jak uvádí Hasprová, Jáčová a Syrovátková „obecně má daňový systém v České republice celostátní platnost, což znamená, že obce mohou výši daní tvořících příjmovou stránku jejich rozpočtu ovlivnit jen částečně. Obec nemá možnost zavést vlastní platby do obecního rozpočtu, které by bylo možné označit jako daně“ (Hasprová a kol., 2009, s. 50).

Obce se na výnosech daní podílejí v souladu s ustanoveními zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Následující tabulka 4 obsahuje přehled vývoje inkasa daní v České republice v letech 2004-2008.

Tab. 4: Přehled vývoje inkasa daní v České republice v letech 2004-2008 v mil. Kč

Daň		2004	2005	2006	2007	2008
Daň z přidané hodnoty	v mil. Kč	184 320	208 413	217 784	236 385	255 190
	v %	40,44	40,24	42,36	40,97	42,05
Daň z příjmů právnických osob	v mil. Kč	106 526	137 432	128 865	155 674	173 590
	v %	23,37	26,54	25,07	26,98	28,60
Daň z příjmů fyz. osob vybíraná srážkou - § 36	v mil. Kč	12 098	11 242	14 003	15 700	19 299
	v %	2,65	2,17	2,72	2,72	3,18
Daň silniční	v mil. Kč	5 509	5 191	5 428	5 915	6 002
	v %	1,21	1,00	1,06	1,03	0,99
Daň dědická	v mil. Kč	100	103	124	109	115
	v %	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Daň darovací	v mil. Kč	818	510	604	692	345
	v %	0,18	0,10	0,11	0,12	0,06
Daň z převodu nemovitostí	v mil. Kč	9 641	7 494	7 788	9 774	9 950
	v %	2,12	1,45	1,51	1,69	1,64
Ostatní příjmy, odvody, poklad. a poplatky	v mil. Kč	5 099	5 252	4 977	4 250	4 281
	v %	1,12	1,01	0,97	0,74	0,71
DPFO – podnikatelů	v mil. Kč	24 040	26 583	17 854	17 003	17 749
	v %	5,28	5,13	3,47	2,95	2,92
DPFO ze závislé činnosti	v mil. Kč	102 627	110 662	111 633	126 388	115 180
	v %	22,52	21,37	21,73	21,90	18,97
Daň z nemovitosti	v mil. Kč	4 948	4 987	5 017	5 123	5 195
	v %	1,09	0,97	0,98	0,88	0,86
Celkem		455 726	517 869	514 077	577 013	606 896

Zdroj: Česká daňová správa 2009 a JÁČ, I. a kol. Jedinečnost obce v regionu. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6, s. 83.

Jak uvádí tabulka 4, tvoří nejvyšší příjmy státního rozpočtu výběr daně z přidané hodnoty. Dalšími významnými příjmy státního rozpočtu jsou daně získané od právnických osob a daně od fyzických osob ze závislé činnosti. Ostatní druhy příjmů nepředstavují nijak významné zastoupení, ale přesto jsou pro státní rozpočet velmi důležitým zdrojem.

Daňové příjmy obce jsou státem delegované výnosy nebo podíly na výnosech státních daní, správní poplatky za jimi realizované právní úkoly a místní poplatky stanovené obecně závaznou vyhláškou. Patří mezi nenávratné příjmy a obec s nimi disponuje dle vlastního uvážení. Představují jeden z nejvýznamnějších zdrojů příjmů obcí a do značné míry ovlivňují jejich finanční stabilitu. Mají zásadní vliv na autonomii obce díky poměru, jakým se podílejí na celkových příjmech obce.

Na základě zákona o rozpočtovém určení výnosu některých daní se člení daňové příjmy obcí na sdílené, výlučné a motivační daně. U sdílených daní se o daňový výnos obce dělí s jinými články rozpočtové soustavy, např. s kraji. Pro obce sdílené daně představují nejvyšší objem daňových příjmů a tvoří je daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, daň z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných, daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty.

Svěřené (výlučné) daně jsou daně, jejichž výnos plyne výhradně do obecních rozpočtů. Patří mezi ně daň z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem sama obec a daň z nemovitostí. Daň z nemovitosti je jedinou daní, u které obec může částečně ovlivňovat její výši. V pravomoci obcí je na základě obecní vyhlášky stanovit výši koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí.

Motivační daně tvoří daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daň z příjmů fyzických osob z podnikání. K posílení daňových příjmů obcí je zaveden tzv. „motivační prvek“, tj. z celkového objemu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dostávají obce navíc 1,5 %. Rozdělení tohoto podílu je prováděno podle počtu zaměstnanců, kteří mají místo výkonu práce v obci. Obcím přísluší 30 % výnosu z daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti podle trvalého bydliště podnikatelů. Motivační daně nepředstavují pro obce podstatné daňové příjmy.

V následující tabulce 5 je uveden přehled procentuálních podílů daní připadající na obce v roce 2008-2011.

Tab. 5: Přehled procentuálních podílů daní připadajících na obce v letech 2008-2011

Název daně	Procento
Daň z přidané hodnoty v %	21,40
Daň z příjmů právnických osob v %	21,40
Daň z příjmů právnických osob placené obcemi v %	100,00
Daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou - § 36 v %	21,40
DPPO – podnikatelů	30,00
DPFO ze závislé činnosti	21,40
Daň z nemovitosti	100,00

Zdroj: vlastní zpracování.

Mezi daňové příjmy obcí patří také správní poplatky, které by měly krýt náklady spojené s poskytováním správních úkonů v rámci přenesené působnosti. Výši konkrétních správních poplatků nebo jejich výpočet uvádí zákon o správních poplatcích. Zákony upravují, které úkony státní správy mohou provádět jednotlivé orgány státní správy, které úkony mohou provádět orgány územní státní správy a které mohou provádět orgány měst a obcí. I když v posledních letech výnos ze správních poplatků roste, jejich podíl v rozpočtu obcí není nijak vysoký a představuje cca 5 % celkových příjmů místních rozpočtů. Poplatky za úkony státní správy plynou do státního rozpočtu, poplatky za úkony orgánů územní samosprávy, patří do rozpočtu příslušného kraje nebo obce.

Následující tabulka 6 ukazuje daňovou výtěžnost na jednoho obyvatele v letech 2003-2008 v České republice podle jednotlivých krajů mimo hlavní město Praha.

Tab. 6: Daňová výtěžnost v tis. Kč na jednoho obyvatele v letech 2003-2008 podle krajů bez hlavního města Prahy

Název kraje	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Středočeský	7,8057	8,4608	9,1731	9,1503	9,8395	10,7720
Jihočeský	7,9481	8,5481	9,3699	9,3385	9,9600	11,3531
Plzeňský	9,7254	10,4291	11,5450	12,0012	12,8020	14,4909
Karlovarský	8,5459	8,8958	9,9263	9,7851	10,2351	11,2080
Ústecký	8,2602	8,7941	9,6340	9,8641	10,5042	11,1016
Liberecký	8,2849	8,6647	9,5335	9,8118	10,1597	11,3014
Královehradecký	7,5024	8,1110	8,9997	8,9884	9,6954	10,7238
Pardubický	7,5055	8,0704	8,9598	9,0553	9,5714	10,6537
Vysočina	7,3707	8,0595	8,7061	8,7317	9,4230	10,4884
Jihomoravský	10,0563	11,0567	12,1241	12,2682	13,0553	13,9823
Olomoucký	7,8502	8,5939	9,5371	9,6113	10,2915	11,0187
Zlínský	7,4095	8,3277	8,8718	8,9469	9,5341	10,4530
Moravskoslezský	9,4688	10,2856	11,3375	11,4627	12,3822	13,2928
Průměrná výtěžnost za všechny kraje	8,4506	9,1534	10,0398	10,1412	10,8304	11,8230

Zdroj: JÁČ, I. a kol. Jedinečnost obce v regionu. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6, s. 83.

Tabulka 6 uvádí přehled daňové výtěžnosti v tis. Kč na jednoho obyvatele za jednotlivé kraje bez hlavního města Prahy. Výtěžnost byla vypočtena z daňových příjmů za jednotlivé roky ku střednímu stavu obyvatelstva vždy k 1. 7. vykazovaného ČSÚ v příslušném roce. Z tabulky vyplývá, že výtěžnost v jednotlivých letech stoupá. Velikost daňových příjmů je závislá na počtu obyvatel a na rozpočtovém určení výnosů daní.

2.6 Nedaňové příjmy rozpočtu obcí

Podle Jáčové a Syrovátkové [2010, str. 86] *nedaňové příjmy tvoří nezanedbatelnou část příjmů, byť se jedná víceméně o příjmy nárazové, které neplynou z nějaké povinnosti uložené zákonem, ale z určité aktivity obce či jiných subjektů ve prospěch obce. Nedaňové příjmy tvoří druhou velkou skupinu běžných příjmů municipálních rozpočtů, jejichž výše je závislá na majetkovém bohatství, lidském potenciálu a aktivitě vedení a všech orgánů obce. Skládají se z příjmů z obecního majetku (výnosy z majetku, které obec vlastní), příjmy z vlastní činnosti obce a příjmy z hospodaření subjektů, které obec založila či zřídila. Jsou tvořeny také*

uživatelskými - místními poplatky, správními municipálními poplatky za úkony, přijatými úroky a transfery od jiných subjektů (např. dary).

Jáčová a Syrovátková uvádějí [2010, str. 87], že místní poplatky tvoří poplatky ze psů, poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatky za užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek ze vstupného, poplatek za povolení vjezdu motorových vozidel do vyhrazeného místa, poplatek za provozovaný hrací přístroj, poplatek za provoz shromáždění sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. Všechny druhy místních poplatků mají fakultativní povahu a povinnými se stávají až jejich zavedením obecně závaznou vyhláškou obce. Vyhláška musí mimo jiné obsahovat sazbu poplatku. Zákon její výši stanovuje jako maximální. Na rozhodnutí obecního zastupitelstva je, zda ji bude vůbec vybírat a v jaké výši.

Další položkou příjmů municipálních rozpočtů jsou tzv. kapitálové příjmy. Podle Jáčové a Syrovátkové [2010, str. 8] jsou tvořeny z prodeje obecního majetku, obchodních podílů a cenných papírů. V rámci privatizace byly na obce bezúplatně převedeny jednak akcie infrastrukturních a distribučních společností (plynárenských, energetických a působících v oblasti vodního hospodářství) a jednak akcie některých velkých společností celostátního charakteru (např. Česká spořitelna). Většina obcí, které potřebovaly finanční prostředky na investiční, ale i běžnou provozní činnost, tyto akcie již prodala. Obce by měly k prodeji svého majetku přistupovat uvážlivě. Měly by zvažovat účelnost jeho prodeje, neboť by mohly v budoucnu přijít o příjmy z tohoto majetku např. dividendy z akcií. Příjmy z prodeje by neměly doplňovat příjmy běžného rozpočtu a spotřebovat se tak v průběhu roku.

2.7 Transfery - dotace

Významnou úlohu v územních rozpočtech hrají také dotace a příspěvky poskytované ze státního rozpočtu. Ať už jsou využívány pro finanční krytí výdajů uskutečněných v jejich samostatné působnosti, nebo pro výkon správy v přenesené působnosti, která je často realizována transferem prostředků přes rozpočty krajů a obcí dalším subjektům (například v oblasti sociální péče, financování platů ve školství, atd.

Dotace obcím se v současném systému financování obcí dají rozdělit na dvě skupiny. Jsou to jednak nárokové dotace, svázané s určitou veřejnou službou, kterou daná obec vykonává. Za předem stanovených podmínek je obci poskytnuta automaticky. Druhou skupinu tvoří dotace, o které se obce musí individuálně ucházet (nenárokové dotace).

Nárokové dotace

Nárokové dotace poskytované obecním rozpočtům plní funkci financování těchto několika skupin veřejných služeb. Především je to dotace na veřejné služby, jejichž výkon přenesl na obce stát (přenesený výkon státní správy). Jsou vykonávány také pro obyvatele jiných obcí. Důvodem dotování by neměla být jen skutečnost, že tyto služby přenesl stát na obce, ale především fakt, že je to činnost pro jiné. Z hlediska financování by měly být obce dotovány veškeré náklady s tím spojené. Problémem je zde tedy výška dotace, která by měla vycházet z objektivních nákladů na příslušnou činnost. Účetnictví obcí bohužel nezachycuje podrobnost sledování nákladů na jednotlivé činnosti státní správy. Dílčí údaje ukazují, že tyto dotace nepokrývají plně náklady na výkon státní správy obcemi.

Další dotace na veřejné služby souvisí s demografickou specifikou obce. Jde zde o financování základního školství, kdy je poskytována dotace na jednoho žáka. Tímto způsobem dotování se zohledňují i případy, kdy malé obce nemají vlastní školu. Dotační vztah musí být doplněn smluvní dohodou mezi obcemi, neboť poskytovaná dotace na žáka nekryje plně náklady. Kromě dotací na žáka poskytuje stát nenárokové dotace na obnovu školských zařízení.

Další okruh tvoří dotace na zařízení, u nichž je zřizovatelem obec, ale služby jsou poskytovány opět i širšímu území (dotace na ústavy sociální péče, na domovy důchodců, na vybraná zdravotnická zařízení). Objektem dotace je zde jedno místo, přičemž i zde se ukazuje, že poskytnutá dotace nepokrývá celkové náklady obcí na tato zařízení. Obec přes poskytnutou dotaci musí část prostředků poskytnout z vlastních zdrojů. V případě, že v takovýchto zařízeních jsou umístěni obytelé jiných obcí, není zde nijak řešena otázka úhrady mezi obcemi. Tento problém musí být součástí řešení přechodu kompetencí okresních úřadů na obce a kraje.

Dotace na sociální dávky (transfer prostředků na sociální dávky) jsou spojeny s přenosem státní správy na obce v souvislosti s vyplácením sociálních dávek. Tyto dotace plně obcím pokrývají vyplácení sociálních dávek.

Stávající struktura nárokových dotací obcím vhodně reaguje na reálné odlišnosti hospodaření obcí (na které nemůže objektivně reagovat uplatněný systém rozpočtového určení daní obcím) na druhé straně však neřeší všechny odlišnosti. Z pohledu velikosti dotací se vesměs ukazuje, že poskytnuté částky pouze zmírňují dopady na obce.

Nenárokové dotace

Druhou část dotací obcím tvoří dotace, o které se obce musí ucházet u orgánů státu - nenárokové dotace. U těchto dotací jejich získání závisí na řadě okolností (objem prostředků státu, vlastní zdroje obcí, množství požadavků, zadluženost obce, regionální politika státu, ale zřejmě i lobování apod.). Dotace zde představují státem podporované aktivity obcí, které mají převážně investiční charakter. Touto formou nenárokových dotací je obcím poskytována zhruba polovina z celkových dotací obcím z různých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. Jsou poskytovány vesměs prostřednictvím státem vyhlašovaných programů.

2.8 Financování pomocí úvěrů

Hospodaření obce nebo regionu se může dostat do situace, kdy nemá ve svém rozpočtu dostatečné množství nenávratných finančních prostředků na krytí potřeb. Může jít buď o krátkodobý, nebo dlouhodobý nedostatek nenávratných finančních prostředků. Chybějící nenávratné finanční prostředky lze za určitých podmínek nahradit návratnými zdroji, které však dříve nebo později bude muset obec nebo kraj vrátit svým věřitelům. Návratné příjmy územních rozpočtů jsou tudíž spojeny s úrokovým zatížením, které může i významně zatěžovat budoucí hospodaření obce, nebo regionu. Placené úroky vždy snižují běžné výdaje územního rozpočtu používané na financování ostatních potřeb, především lokálních a regionálních veřejných statků.

Územní samospráva nyní užívá především úvěry. Jsou pro ni relativně dostupnější než jiné druhy návratných zdrojů financování a oproti využívání příjmů z emise obligací i levnějším návratným příjmem. Využívá různé druhy úvěrů, a to krátkodobé se splatností do jednoho roku, střednědobé se splatností do deseti let, v České republice pouze do čtyř, v ojedinělých případech do pěti let, dlouhodobé, se splatností delší než deset let.

Některé peněžní ústavy poskytují obcím a městům zvýhodněné podmínky při čerpání úvěrů. Banky zřizují pro obce různé druhy účtů. Většinou se peněžní prostředky soustřeďují na běžných účtech, ze kterých se vyřizuje celý platební styk. Dalším druhem účtů, které mohou být pro obec zřizovány, jsou kontokorentní účty, které představují určitou formu běžných účtů. Za určitých předem dohodnutých podmínek může tento účet vykazovat i debetní zůstatek.

Úvěrování obce je obdobné jako u ostatních právnických osob. Základním principem poskytování úvěrů musí být jeho návratnost, a to ve lhůtách stanovených bankou. Lhůty splatnosti jsou stanoveny od počátku čerpání úvěru. Závisí to především na výši příjmů, které

obec očekává v následujícím období. Zda bude schopna splatit v dané časové lhůtě zapůjčený úvěr a úroky.

Peněžní ústav zpravidla zajímá účel využití úvěru. Pravidelně analyzuje a hodnotí způsob splácení úvěru. Nejčastějším způsobem ručení za poskytnutý úvěr jsou budoucí rozpočtové příjmy. Tento způsob ukazuje na schopnost splácet úvěr, protože mu předchází podrobná analýza minulého hospodaření obce i prognóza budoucího hospodaření. Pokud obec vlastní majetek, zejména nemovitý je možné s ním také úvěr zajistit.

2.9 Celkové příjmy obcí

Celkové příjmy obcí podle jednotlivých krajů v letech 2003–2008, bez Hlavního města Prahy, jsou uvedeny v tabulce 7.

Tab. 7: Celkové příjmy obcí podle jednotlivých krajů v letech 2003-2008 v tis. Kč

Kraj	2003	2004	2005
Středočeský	37 384 016,48	38 068 794,05	35 389 894,48
Jihočeský	22 001 245,97	22 165 705,91	20 057 115,06
Plzeňský	20 372 817,74	20 925 831,00	20 514 478,65
Karlovarský	10 475 894,38	10 893 138,14	9 969 243,11
Ústecký	27 330 722,03	27 931 687,62	27 522 397,90
Liberecký	13 499 504,51	14 131 889,93	13 132 363,30
Královehradecký	15 748 824,68	16 654 401,97	15 767 526,45
Pardubický	14 814 068,01	15 411 711,68	14 383 666,17
Vysočina	15 370 582,27	16 234 219,30	14 970 036,08
Jihomoravský	42 946 513,79	44 318 326,34	42 877 681,83
Olomoucký	18 577 524,46	19 678 142,78	18 682 992,70
Zlínský	17 564 244,23	17 774 157,35	17 533 943,14
Moravskoslezský	45 079 220,49	46 783 457,06	44 383 394,77
Celkem	301 165 179,00	310 971 463,10	295 184 733,60

Pokračování tab. 7

Kraj	2006	2007	2008
Středočeský	37 746 323,90	39 318 370,67	43 244 669,77
Jihočeský	21 492 310,57	22 862 206,66	24 927 813,06
Plzeňský	21 424 194,00	23 580 179,16	26 194 021,87
Karlovarský	10 280 479,41	10 668 368,26	11 752 045,16
Ústecký	29 266 366,86	27 693 702,53	29 296 602,23
Liberecký	15 294 174,49	14 972 704,34	16 425 568,27
Královehradecký	16 875 119,23	18 472 103,55	19 206 135,21
Pardubický	15 731 536,32	15 850 526,63	17 608 579,53
Vysočina	15 619 883,24	16 627 657,58	18 703 072,04
Jihomoravský	43 989 761,15	44 579 463,72	49 201 032,60
Olomoucký	20 345 281,89	21 043 494,08	22 186 209,89
Zlínský	17 658 857,54	18 866 292,60	20 529 041,05
Moravskoslezský	46 162 424,22	47 772 793,03	51 500 030,02
Celkem	311 886 712,80	322 307 862,80	350 774 820,70

Zdroj: Zdroj: Česká daňová správa 2009 a JÁČ, I. a kol. Jedinečnost obce v regionu. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6, s. 88-89.

3 STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE JAKO PŘÍLEŽITOST PRO FINANCOVÁNÍ ROZVOJ OBCE

Vyvážený rozvoj regionů je jednou ze zásad regionální politiky Evropské unie, která se také nazývá politikou hospodářské a sociální soudržnosti. Je založena na solidaritě rozvinutějších regionů a zemí ve vztahu k méně rozvinutým regionům a je odůvodněna potřebou zachovat sociální konsensus mezi regiony a sociálními skupinami v rámci států i v rámci Evropské unie.

V podstatě v každé ze 27 členských zemí Evropské unie existuje odlišný systém správního členění. Pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v jednotlivých regionech proto vznikla v roce 1988 jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS).

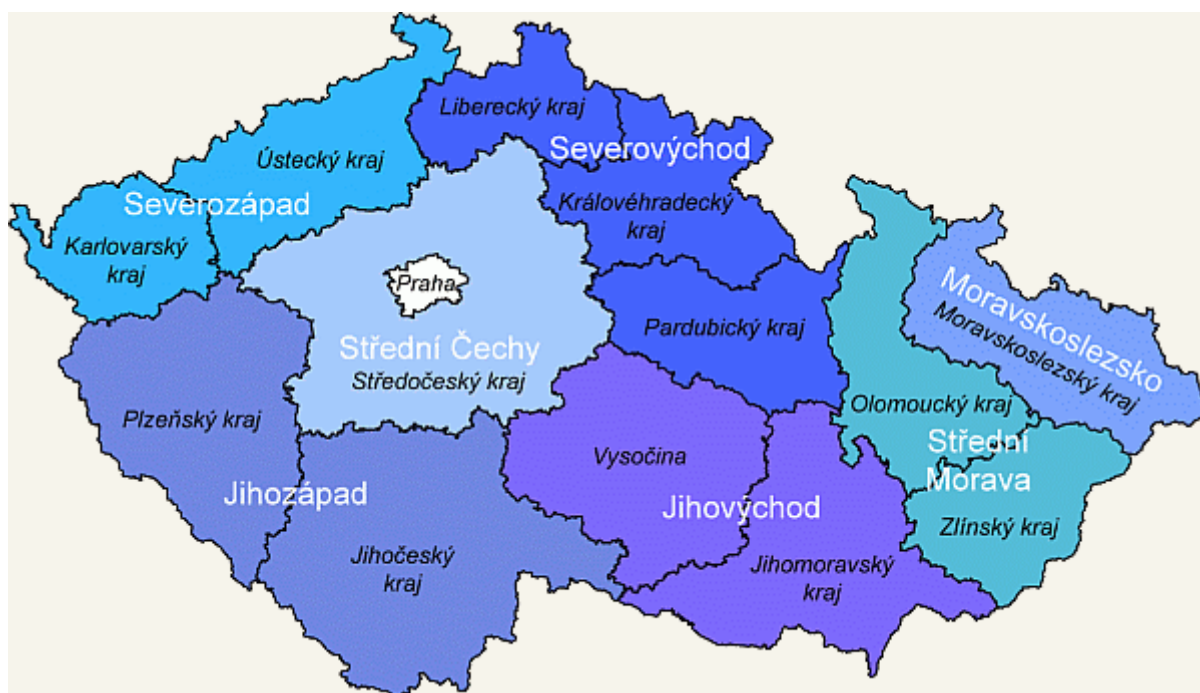
Tab. 8: Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS

Úroveň	Doporučený maximální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: vlastní zpracování.

Česká republika byla historicky tradičně dělena na kraje odpovídající úrovni NUTS III. Před vstupem do Evropské unie musela zavést mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II regiony soudržnosti. Na tuto úroveň je směřována další podpora ze strukturálních fondů Evropské unie v cíli Konvergence a částečně též v cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Regiony soudržnosti jsou v oblasti regionální politiky základními statistickými jednotkami pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele, na základně kterého je přidělena podpora ze strukturálních fondů. V programovacím období 2007-2013 má každý Region soudržnosti historicky poprvé svůj vlastní Regionální operační program (ROP), který je úzce zaměřen na řešení problémů daného regionu.

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>.

Obr. 3: Mapa regionů soudržnosti

3.1 Fondy Evropské unie

Fondy Evropské unie zahrnují širokou škálu nástrojů finanční a technické pomoci. Představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Pomáhají také kandidátským zemím při přípravě na jejich vstup do Evropské unie.

V programovacím období 2007–2013 jsou v Evropské unii schváleny následující fondy:

1. Strukturální fondy
 - Evropský fond pro regionální rozvoj.
 - Evropský sociální fond.
2. Fond soudržnosti.
3. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.
4. Evropský rybářský fond.
5. Komunitární programy.
6. Fond předvstupní pomoci.
7. Fond solidarity.
8. Finanční nástroje regionální politiky
 - a) JASPERS.
 - b) JEREMIE.
 - c) JESSICA.

Veškeré údaje o finančních prostředcích, které lze z jednotlivých fondů čerpat byly převzaty především z materiálů, které zveřejnilo Ministerstvo pro místní rozvoj, které je garantem evropských fondů v České republice, ze stránek jednotlivých ministerstev a zvláště pak ze stránek Evropské unie, které jsou k dispozici v elektronické podobě. Nejdůležitější stránkou je kompletní informace, týkající se fondů Evropské unie a to především strukturálních fondů, které jsou uvedeny na stránkách Euroskop.cz.

1. Strukturální fondy

Jádro regionální a strukturální politiky Evropské unie tvoří strukturální fondy. Ty se přímo zaměřují na sledování rozdílů mezi regiony členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů. Hlavním zájmem regionální politiky Evropské unie je větší sociální a ekonomický růst a vytváření více pracovních míst pro všechny regiony a obce Evropské unie.

Regionální rozvoj je v současnosti postaven na třech cílech – konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a evropská územní spolupráce. Smyslem Cíle konvergence je zlepšování podmínek a podpora aktivit, které povedou ke zvyšování úrovně nejméně rozvinutých členských států a regionů Evropské unie, tj. oblastí, jejichž HDP je menší než 75 % průměru EU. Pro tento cíl je určeno 81,5 % finančních prostředků. Pod Konvergenci spadá celá Česká republika vyjma regionu hlavního města Prahy.

Smyslem Cíle regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je pokračování v posilování konkurenceschopnosti a přitažlivosti regionů pomocí inovačních projektů, zlepšování životního prostředí a posilování zaměstnanosti, například prostřednictvím investic do lidských zdrojů. Jedná se o regiony, jejichž HDP převyšuje 75 % průměru EU. Pro tento cíl je určeno 16 % finančních prostředků. V České republice se jedná pouze o region hlavního města Prahy.

Smyslem Cíle evropská územní spolupráce je posilování přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, také však podpora výzkumu a výměna zkušeností mezi regiony a jednotlivými členskými zeměmi navzájem. Pro tento cíl je určeno 2,5 % finančních prostředků. Pod tento cíl spadá celá Česká republika, včetně hlavního města Prahy.

Evropská unie disponuje dvěma Strukturálními fondy – Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond.

Evropský fond pro regionální rozvoj

Objemem peněz je tento fond největším ze strukturálních fondů Evropské unie. Jeho prostředky jsou určeny na investice do výroby vedoucí ke tvorbě nových pracovních míst a na investice do dopravní, vzdělávací, sociální a zdravotní infrastruktury. Podporuje rozvoj místního potenciálu (místní rozvoj a rozvoj malého a středního podnikání v problémových regionech), výzkum a vývoj a investice zaměřené na životní prostředí.

Zaměřuje se na podporu investičních projektů. Např. výstavbu silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavbu polderů a úpravu koryt řek, podporu inovačního potenciálu podnikatelů, podporu začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnovu sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukci kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadbu regenerační zeleně, ekologickou a energeticky efektivní sanaci bytových domů, výstavbu či opravu infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizaci systému krizového managementu apod.

V regionech směřuje podpora fondu více na projekty rozvoje obcí a měst, zlepšení infrastruktury nebo zvýšení cestovního ruchu, takže je možné podpořit např. turistické cesty, zakoupit vozidla veřejné dopravy, rekonstruovat kulturní památky, zvýšit kapacitu ubytování či materiálně vybavit školy.

Evropský sociální fond

Prostřednictvím tohoto fondu se realizují cíle hospodářské politiky a sociální soudržnosti. Podporuje rozvojové projekty v oblastech zaměstnanosti a lidských zdrojů (například rekvalifikace, sociální integrace, vzdělávání apod.). Svých cílů dosahuje mimo jiné posilováním sociálních programů členských států EU, podporou projektů napomáhajících rizikovým skupinám obyvatel (mladí nezaměstnaní, zdravotně postižení), podporou rovných příležitostí na trhu práce a podporou zlepšování mobility pracovních sil v rámci EU.

ESF se zaměřuje na podporu neinvestičních projektů: např. rekvalifikaci nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorbu inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podporu začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizaci

kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru.

2. Fond soudržnosti

Fond soudržnosti se také nazývá Kohezním fondem. Oproti strukturálním fondům je jeho pomoc určená na přímé financování konkrétních velkých projektů v oblasti životního prostředí, rozvoje dopravy, v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Členský stát EU může čerpat prostředky z fondu, pokud jeho hrubý národní produkt na obyvatele nepřekročí 90 % průměru HDP EU a má sestavený program vedoucí ke splnění podmínek hospodářského sblížení (tzv. konvergenční program).

3. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Prostředky z tohoto fondu slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Z fondu se podporují environmentální projekty, nově vznikající podniky na venkově apod. EU klade stále větší důraz na tzv. multifunkční zemědělství, jehož významnou součástí je orientace na nepotravinářské využití zemědělské produkce a politika rozvoje venkova.

4. Evropský rybářský fond

Je nástrojem společné rybářské politiky EU. Jeho hlavním cílem je zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury. Fond podporuje projekty vedoucí k vyšší konkurenceschopnosti a k ochraně zlepšování životního prostředí. Financují se z něj aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu.

5. Komunitární programy

Tyto programy slouží k prohlubování spolupráce a řešení společných problémů členských i kandidátských států EU v oblastech, které přímo souvisejí s politikami Společenství. Jsou financovány z rozpočtu EU a to formou grantů. Podporované projekty jsou z oblasti vzdělání, vědy a výzkumu, kultury, podpory malého a středního podnikání, rozvoje dopravní a energetické infrastruktury, informační společnosti a mnoho dalších. Jedná se například o 7. rámcový program pro vědu a výzkum, Integrovaný akční program celoživotního vzdělávání, Mládež v akci, atd.

6. Fond předvstupní pomoci

Pro programovací období 2007-2013 se podařilo vytvořit jednotný rámec, který pokrývá celou škálu aktivit předvstupní pomoci EU. Hlavním cílem podpory fondu je především pomoci při přípravě na členství v EU a při zavádění evropských norem a legislativy. Fond se zaměřuje na pět nejdůležitějších oblastí – přechodovou pomoc, regionální a přeshraniční

spolupráci, regionální rozvoj, rozvoj lidských zdrojů a rozvoj venkova. Fond není určen pro Českou republiku.

7. Evropský fond solidarity

Jeho pomoc je určena členským i přistupujícím státům z Evropy, které jsou postiženy velkou přírodní katastrofou (konkrétně takových, při nichž jsou odhadované škody vyšší než 0,6 % HDP postiženého státu). Úkolem fondu je poskytnutí rychlé a flexibilní pomoci ale také poskytnutí finančních prostředků na preventivní opatření proti přírodním katastrofám.

8. Finanční nástroje regionální politiky

Finanční nástroje regionální politiky pomáhají členským státům a jejich regionům zavést řádné a účinné řízení fondů a lépe využívat nástroje finančního inženýrství – kombinace různých forem financování, včetně přímých dotací. Mezi finanční nástroje patří JASPERS, JEREMIE A JESSICA.

JASPERS – Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech se snaží rozvíjet spolupráci mezi Evropskou komisí, Evropskou investiční bankou a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj za účelem shromáždění odborných zkušeností a pomoci členským státům a regionům při přípravě významných projektů.

JEREMIE – Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky – je společnou iniciativou Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu v zájmu zlepšení přístupu k financování rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků v regionech EU.

JESSICA – Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí – je iniciativou Evropské komise ve spolupráci s Evropskou investiční bankou a Rozvojovou bankou rady Evropy na podporu investic s dlouhodobým přínosem do městských oblastí.

3.2 Operační programy v České republice

Každá členská země Evropské unie si dojednává s Evropskou komisí operační programy, které jsou zprostředkujícím mezistupněm mezi třemi hlavními evropskými fondy a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech.

Operační program je základním strategickým dokumentem finanční a technické povahy pro konkrétní tématickou oblast (např. zaměstnanost a sociální věci), nebo konkrétní region soudržnosti, který zpracovávají členské země EU. V operačních programech jsou podrobně popsány cíle a priority, které chce členská země v dané oblasti dosáhnout v aktuálním

programovacím období. Obsahují popis typových aktivit, na které je možné čerpat prostředky ze strukturálních fondů a výčet těch, kteří mohou o finanční prostředky žádat.

Operační programy jako oficiální dokumenty schválené Evropskou komisí definují, které problémy chce Česká republika za prostředky získané z evropského rozpočtu řešit a čeho chce v programovém období 2007-2013 dosáhnout. Zajišťují, aby projekty nebyly k financování vybírány nahodile, nýbrž podle toho, zda pomáhají uskutečňovat záměry kohezní politiky. Na právě probíhající programové období 2007-2013 má Česká republika z evropských fondů k dispozici 26,69 mld. € což představuje přibližně tři čtvrtiny jejího ročního státního rozpočtu.

Česká republika si pro toto období vyjednala 26 operačních programů. Osm z nich je zaměřeno tématicky, je na ně určeno 21,2 mld. € a patří mezi ně OP Podnikání a inovace, OP Životní prostředí, OP Doprava, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, IOP Integrovaný operační program, OP Technická pomoc.

Sedm operačních programů České republiky je zaměřeno zeměpisně, je na ně určeno 4,6 mld. € a patří mezi ně ROP Severozápad, ROP Severovýchod, ROP Střední Čechy, ROP Jihozápad, ROP Jihovýchod, ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava.

Další OP umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti a je na ně určeno 0,39 mld. €. Patří mezi ně OP přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Bavorskem, Polskem, Rakouskem, Saskem a Slovenskem, OP Meziregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, ESPON 2013 a INTERACT II.

Poslední dva operační programy v České republice jsou určeny pouze pro Prahu a je na ně uvolněno 0,34 mld. € OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita.

Financování operačních programů

V každém programu hrazeném z fondů EU je nutné spolufinancování ze strany České republiky. V programovacím období 2007-2013 poskytují fondy EU maximálně 85 % alokace (pokud tyto investice vytvářejí příjmy, je podíl EU výrazně nižší) a domácí spolufinancování činí 15 % z veřejných rozpočtů.

Česká republika dostala z Evropské unie v rámci politiky soudržnosti na roky 2007-2013 více než 700 mld. Kč. Přesná částka kolísá spolu s kurzem koruny k euru. K 6. 10. 2010 tj. 763,2 mld. Kč. K 6. 10. 2010 byly podány žádosti o podporu ve výši 950,2 mld. Kč,

schváleny byly projekty ve výši 393,9 mld. Kč a proplacené finanční prostředky byly 165,5 mld. Kč.

Značnou část evropských prostředků dostávají pro svůj rozvoj v České republice obce a kraje. Podpora dále směřuje do školství, vědy a výzkumu nebo zdravotnického vybavení. Cílovou skupinou jsou také podnikatelé, přičemž zvláštní důraz je kladen na malé a střední podniky. Stranou nezůstávají ani sociální potřeby a aktivity neziskových organizací. V regionech je prioritou vedle infrastruktury cestovní ruch včetně oprav historických památek.

Z fondů Evropské unie mohou být financovány následující tematické operační programy:

Podnikání a inovace

Operační program Podnikání a inovace pro období 2007-2013 je zaměřený na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 3,04 mld. € (cca 85,77 mld. Kč).

Globálním cílem programu je zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.

Specifické cíle programu tvoří

- *zintenzivnit aktivitu malých a středních podniků,*
- *zvýšit inovační činnost v průmyslu,*
- *zintenzivnit zavádění inovací, technologií, výrobků a služeb,*
- *zvýšit účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie (vyjma podpory spaloven),*
- *povzbudit spolupráci sektoru průmyslu,*
- *zintenzivnit rozvoj poradenských služeb pro podnikání,*
- *zintenzivnit rozvoj informačních služeb pro podnikání.*

Životní prostředí

Operační program Životní prostředí pro období 2007-2013 je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu

a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 4,92 mld. € (cca 138,68 mld. Kč).

Globálním cílem programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví lidí, přispívá ke zvyšování atraktivity České republiky pro život, práci a investice. Důsledkem investiční atraktivity je zvyšování nejen zaměstnanosti, ale zejména konkurenceschopného udržitelného hospodářského růstu v regionech.

K naplňování globálního cíle jsou stanoveny specifické cíle, které jsou rozvíjeny v rámci jednotlivých prioritních os, tj. zlepšování kvality vod, kvality ovzduší, udržitelné využívání energetických zdrojů, kvalitnější nakládání s odpady, omezování průmyslového znečištění a rizik, odstraňování starých ekologických zátěží, ochrany přírody a krajiny a zvyšování povědomí veřejnosti v otázkách ochrany životního prostředí.

Doprava

Operační program Doprava pro období 2007-2013 je zaměřený na zkvalitnění infrastruktury a vzájemné propojenosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí (TEN-T). Jedná se tedy o infrastrukturu celostátního významu, v případě silniční infrastruktury jde o dálnice, rychlostní komunikace a silnice I. třídy. Z programu je také podporován rozvoj a modernizace pražského metra. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 5,77 mld. € (cca 162,41 mld. Kč).

Specifické cíle:

- zlepšení železniční dopravy na síti TEN-T,
- zlepšení městské hromadné dopravy výstavbou metra a systému řízení silniční dopravy v hlavním městě Praze.

Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdelávání pro konkurenceschopnost pro období 2007-2013 je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 1,83 mld. € (cca 51,09 mld. Kč).

Výzkum a vývoj pro inovace

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace pro období 2007-2013 je zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým

sektorem. Podporuje vybavení výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 2,07 mld. € (cca 58,39 mld. Kč).

Globálním cílem OP VaVpI je posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu ČR, který přispěje k růstu, konkurenceschopnosti a k vytváření vysoce kvalifikovaných pracovních míst tak, aby se regiony ČR staly významnými místy koncentrace těchto aktivit v Evropě.

Specifické cíle:

- *vytvoření omezeného počtu špičkových center s vysoce kvalitní výzkumnou a vývojovou infrastrukturou,*
- *zajištění regionálních výzkumných a vývojových kapacit,*
- *zajištění podmínek pro transfer technologií, ochranu, šíření a uplatnění výsledků, popularizaci výzkumu a vývoje, dostupnost vědeckých informací a zefektivnění výzkumné a vývojové politiky,*
- *podpora infrastruktury pro výuku na vysokých školách.*

Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost pro období 2007-2013 je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 1,83 mld. € (cca 51,71 mld. Kč).

Globálním cílem programu je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v České republice na úroveň průměru 10 nejlepších zemí EU.

K naplnění globálního cíle slouží následující specifické cíle:

- *zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů,*
- *zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti,*
- *posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených,*
- *posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb,*
- *zintenzivnění mezinárodní spolupráce v lidských zdrojích a zaměstnanosti.*

Integrovaný operační program

Integrovaný operační program pro období 2007-2013 je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby

a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 1,58 mld. € (cca 44,75 mld. Kč).

Globálním cílem programu je prostřednictvím zefektivnění fungování veřejné správy a veřejných služeb podpořit socioekonomický růst České republiky a zvýšit kvalitu života občanů.

K naplnění globálního cíle slouží následující specifické cíle:

- *zvýšení efektivity a zkvalitnění procesů a zlepšení dostupnosti služeb veřejné správy na národní a regionální úrovni aplikací moderních ICT,*
- *modernizace a systémová přeměna vybraných veřejných služeb s cílem nastartování procesu celkové transformace veřejných služeb,*
- *lepší využití potenciálu území prostřednictvím národních, systémových intervencí v oblasti CR, kultury, bydlení a rozvoje systémů územních politik.*

Technická pomoc

Operační program Technická pomoc pro období 2007-2013 je určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce, který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007-2013. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 0,25 mld. € (cca 7,00 mld. Kč). Příjemci pomoci jsou orgány implementační struktury.

Technickou pomocí se rozumí finanční podpora realizace a řízení programů spolufinancovaných z fondů EU. V rámci technické pomoci jsou poskytovány prostředky na pokrytí nákladů na řízení, monitorování, kontrolu, analýzu, publicitu, propagaci programů, dále na vzdělávání pracovníků implementační struktury apod. Technická pomoc je součástí každého operačního programu. Česká republika má navíc v období 2007-2013 k dispozici celý jeden operační program s názvem Operační program Technická pomoc.

Globálním cílem programu je posílit a zlepšit jednotné centrální řízení a koordinaci programů spolufinancovaných z fondů EU na úrovni ČR a tím přispět k zajištění naplnění stanovených cílů NSRR ČR v období 2007-2013. Zvýšit celkovou úroveň řízení a monitorování při respektování zásad řádného finančního řízení dle článku 14 obecného nařízení, posílení administrativní a absorpční kapacity a publicity.

K naplnění globálního cíle slouží následující specifické cíle:

- *zajistit řídicí, metodickou a koordinační roli nejvyšší horizontální úrovně řízení – Národní orgán pro koordinaci (NOK), Platební a certifikační orgán (PCO) a Auditní orgán (AO) při realizaci NSRR, v souladu s politikou soudržnosti a zásadami řádného finančního řízení. Včas zajistit přípravu nového programového období 2014+,*
- *zabezpečit fungující jednotný centrální monitorovací informační systém umožňující řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů i přijímání nápravných opatření, který bude používán řídicími orgány všech operačních programů, PCO, AO a zajistí elektronickou výměnu dat a dokumentů mezi jednotlivými úrovněmi implementace,*
- *zajistit administrativní kapacitu, nezbytnou pro dosažení cílů NSRR prostřednictvím podpory koordinačních orgánů (NOK, PCO a AO) a zvyšovat absorpční kapacitu pro využití strukturálních fondů,*
- *dosáhnout zvyšování povědomí veřejnosti o existenci a využití strukturálních fondů EU, o implementaci Kohezní politiky a cílů NSRR v podmínkách České republiky a o naplňování cílů NSRR. Nastavit platformu spolupráce mezi subjekty v implementační struktuře (Národní orgán pro koordinaci, Řídicí orgán operačního programu, Zprostředkující subjekt) se zaměřením na informovanost cílové skupiny příjemců pomoci strukturálních fondů.*

Z fondů Evropské unie mohou být financovány následující operační programy zaměřené regionálně - zeměpisně:

Regionální operační programy (ROP) pokrývají několik tematických oblastí s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity regionů pro investory. Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou (RR) příslušného regionu soudržnosti. Na regionální operační programy cíle Konvergence je z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. € (cca 131,4 mld. Kč). Jedná se o ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Čechy, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Moravskoslezsko a ROP NUTS II Střední Morava.

NUTS II Severozápad

Regionální operační program NUTS II Severozápad je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Severozápad sestávající z Karlovarského a Ústeckého kraje. Více k tomuto operačnímu programu bude uvedeno v podkapitole 6.3 Vhodné programy pro Město Šluknov.

NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 656,46 mil. € (cca 18,51 mld. Kč).

NUTS II Střední Čechy

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Střední Čechy, který je totožný se Středočeským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 559,08 mil. € (cca 15,77 mld. Kč).

NUTS II Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 619,65 mil. € (cca 17,47 mld. Kč).

NUTS II Jihovýchod

Regionální operační program NUTS II Jihovýchod je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Jihovýchod sestávající z Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 704,45 mil. € (cca 19,86 mld. Kč).

NUTS II Moravskoslezsko

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Moravskoslezsko, který je totožný s Moravskoslezským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 716,09 mil. € (cca 20,19 mld. Kč).

NUTS II Střední Morava

Regionální operační program NUTS II Střední Morava je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Střední Morava sestávající z Olomouckého a Zlínského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 657,39 mil. € (cca 18,54 mld. Kč).

Z fondů Evropské unie mohou být financovány následující operační programy přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráce:

Přeshraniční spolupráce Česká republika - Bavorsko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský, z německé strany jde o zemské okresy Cham, Freyung - Grafenau, Hof, Neustadt an der Waldnaab, Regen, Schwandorf, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge, Amberg - Sulzbach, Bayreuth, Deggendorf, Kronach, Kulmbach, Passau, Regensburg a Straubing - Bogen a statutární města Amberg, Bayreuth, Passau, Regensburg a Straubing, Hof a Weiden. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 115,51 mil. €, které mají být

z českých a německých národních veřejných zdrojů doplněny o 20,38 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 55,04 mil. € (cca 1,55 mld. Kč).

Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polsko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský, z polské strany jde o regiony jeleniogórsko-walbrzyského, opolského, rybnicko-jastrzębského a bielsko-bialského. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 219,46 mil. €, které mají být z českých a polských národních veřejných zdrojů doplněny o 38,73 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 103,68 mil. € (cca 2,92 mld. Kč).

Přeshraniční spolupráce Česká republika - Rakousko

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika - Rakousko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Jihočeský, Jihomoravský a Vysočina, z rakouské strany jde o regiony Waldviertel, Weinviertel, Wiener Umland Nordteil, Mühlviertel a město Vídeň. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 107,44 mil. €, které mají být z českých a rakouských národních veřejných zdrojů doplněny o 18,96 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 69,12 mil. € (cca 1,95 mld. Kč).

Přeshraniční spolupráce Česká republika - Sasko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Karlovarský, Ústecký a Liberecký, z německé strany jde o regiony Vogtlandkreis, Aue-Schwarzenberg, Annaberg, Mittlerer Erzgebirgskreis, Freiberg, Weißeritzkreis, Sächsische Schweiz, Bautzen, Löbau-Zittau, Zwickauer Land, Stollberg, Mittweida, Meißen, Kamenz, Niederschlesischer Oberlausitzkreis, Saale-Orla-Kreis, Greiz

a statutárních měst Zwickau, Chemnitz, Dresden, Görlitz a Hoyerswerda a Plauen. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 207,40 mil. €, které mají být z českých a německých národních veřejných zdrojů doplněny o 36,60 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 67,20 mil. € (cca 1,89 mld. Kč).

Přeshraniční spolupráce Česká republika - Slovensko

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika - Slovensko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský, ze slovenské strany jde o kraje Trenčinský, Trnavský a Žilinský. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 92,74 mil. €, které mají být z českých a slovenských národních veřejných zdrojů doplněny o 16,37 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 56,55 mil. € (cca 1,59 mld. Kč).

Meziregionální spolupráce

Operační program Meziregionální spolupráce pro období 2007-2013 se zaměřuje na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepší účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky. Z fondů EU je vyčleněno 321,32 mil. €, které mají být z národních veřejných zdrojů zúčastněných států doplněny o 83,77 mil. €. České veřejné zdroje se budou na financování programu podílet 0,17 mil. €. V rámci programu neexistuje specifická finanční alokace pro jednotlivé země.

Nadnárodní spolupráce

Operační program Nadnárodní spolupráce pro období 2007-2013 je rozdělen do několika zón. Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny. Zaměřuje se na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů s cílem výměny a přenosu zkušeností především v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů. Účelem spolupráce je zajištění dostupnosti znalostí a nástrojů pro vytváření partnerství, aby se předešlo zbytečnému opakování činností a objevování již objeveného. Podporováno je vytváření partnerství a sítí podporujících dosahování konkrétních výstupů a výsledků, které přímo vedou ke konkrétním budoucím iniciativám a investicím. Z fondů EU je v něm vyčleněno 37,46 mil. € (cca 1,06 mld. Kč).

Espon 2013

ESPON 2013 je jeden z programů cíle Evropská územní spolupráce pro období 2007-2013. Nadnárodní program ESPON 2013 je zaměřen na podporu výzkumu v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Programu se účastní zejména vědecké a výzkumné instituce či univerzity, jeho výstupy jsou však využitelné pro široký okruh uživatelů. Programu se účastní subjekty ze všech členských států EU a partnerské státy: Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island.

Interact II

V období 2007-2013 je Iniciativa Společenství Interreg nahrazena programy cíle Evropská územní spolupráce (přeshraniční spolupráce, nadnárodní spolupráce, meziregionální spolupráce, Espon 2013 a Interact II).

Z fondů Evropské unie mohou být financovány následující operační programy pro Prahu:

Praha Konkurenceschopnost

Operační program Praha Konkurenceschopnost pro období 2007-2013 je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze, podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy. Z fondů EU je pro OP PK vyčleněno 234,94 mil. € (cca 6,64 mld. Kč).

Praha Adaptabilita

Operační program Praha Adaptabilita pro období 2007-2013 je určen na podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti

a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Účastníci těchto projektů musejí být z Prahy (dopad projektů na území hl. m. Prahy), zatímco jejich realizátoři (např. vzdělávací instituce) mohou být z jakéhokoliv regionu ČR. Z fondů EU je pro OP PA vyčleněno 108,39 mil. € (cca 3,06 mld. Kč).

3.3 Struktura žádosti a podmínky pro získání dotace z fondů

Evropské unie

V rámci strukturálních fondů pro období 2007-2013 je značná část pomoci určena místním samosprávám. V příloze A jsou uvedeny konkrétní oblasti podpory v rámci jednotlivých operačních programů, kde mohou být oprávněným žadatelem kraje, obce, města, svazky obcí nebo organizace zřízené obcemi.

V rámci dalšího textu se zaměříme na Operační program lidské zdroje a zaměstnanost, na jehož příkladě si ukážeme, jaké podmínky musí splnit oprávněný žadatel při podání žádosti o získání dotace.

3.4 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Globálním cílem operačního programu pro období 2007-2013 je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU.“ Operační program obsahuje 6 prioritních os rozdělujících program na tematické logické celky a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor, které vymezují, jaké typy aktivit mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny a na jaké cílové skupiny zaměřeny. Jednotlivé prioritní osy jsou v souladu se specifickými cíli programu.

Specifické cíle:

1. Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů.
2. Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti.
3. Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených.
4. Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb.
5. Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů zaměstnanosti.

Tab. 9: Prioritní osy v rámci operačního programu

Číslo osy	Název osy	Oblast podpory
1	Adaptabilita	1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků 1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků
2	Aktivní politiky trhu práce	2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti 2.2 Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj
3	Sociální integrace a rovné příležitosti	3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb 3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce 3.4 Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života
4	Veřejná správa a veřejné služby	4.1 Posilování institucionální kapacity a efektivnosti státní správy 4.2 Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávních celků
5	Mezinárodní spolupráce	5.1 Mezinárodní spolupráce

Zdroj: vlastní zpracování.

Operační program je v oblasti veřejné správy a veřejných služeb zaměřen na následující prioritní osy, které jsou uvedeny v následující tabulce 10.

Tab. 10: Oblast podpory operačního programu zaměřené na veřejnou správu a veřejné služby

Číslo a oblast podpory
2.1. Posílení aktivních politik zaměstnanosti 3.1. Podpora sociální integrace a sociálních služeb 3.2 Podpora sociální integrace romských lokalit 3.3. Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce 3.4. Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života 4.2. Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávních celků

Zdroj: vlastní zpracování.

3.5 Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávních celků

V další části diplomové práce se blíže zaměříme na prioritní osu 4 – Veřejná správa a veřejné služby a zvláště pak na podporu 4.2.

Veřejná správa a veřejné služby budou v programovacím období 2007-2013 naplňovány prostřednictvím intervencí zaměřených na zvýšení institucionální kapacity, kvality, efektivnosti a transparentnosti veřejné správy a veřejných služeb. Podpora bude zaměřena jak na modernizaci orgánů ústřední státní správy, tak na modernizaci územní veřejné správy. Pozornost bude věnován rovněž realizaci aktivit a aplikaci nástrojů zvyšujících kvalitu a dostupnost veřejných služeb, participaci občanů na místním veřejném životě a v neposlední řadě i etickým standardům ve veřejné správě.

Struktura žádosti

Cílem oblasti podpory 4.2. Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávních celků je zefektivnit vzdělávání a zlepšit kvalitu řízení úřadů územních samosprávních celků.

Cílovými skupinami této oblasti podpory jsou územní samosprávné celky a úřady územních samosprávních celků, jejich orgány a jimi zřízené nebo založené organizace a jejich zaměstnanci a politici územních samosprávních celků včetně volených zastupitelů územních samosprávních celků.

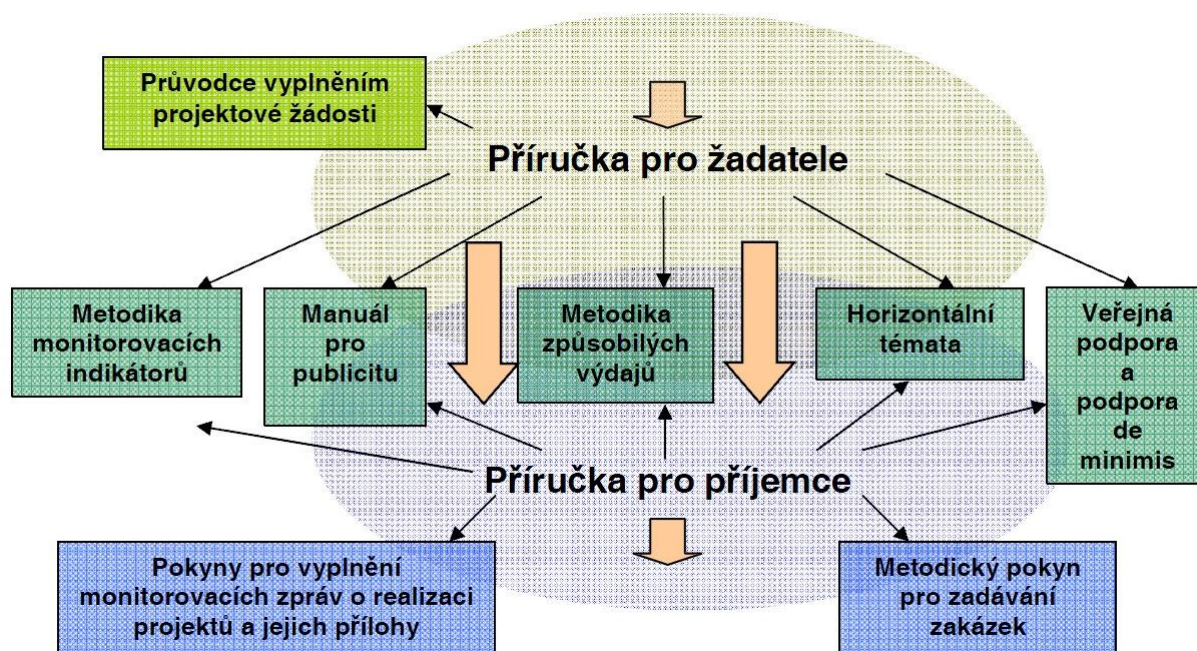
Příjemci podpory mohou být obce, kraje, organizace zřizované kraji a obcemi, odborové organizace a sociální partneři, Ministerstvo vnitra, územní samosprávné celky, jejich orgány a jimi řízené nebo založené organizace a jejich zaměstnanci, Policie ČR svazky a sdružení obcí a jejich zaměstnanci.

3.6 Desatero příruček OP LZZ

Žadatelé, resp. příjemci finanční podpory z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) se v programovém období 2007-2013 při přípravě a realizaci projektu řídí příručkami, které tvoří tzv. desatero příruček OP LZZ.

Desatero příruček tvoří deset příruček a to Příručka pro žadatele, Příručka pro příjemce, Horizontální témata, Manuál pro publicitu, Metodika způsobilých výdajů OP LZZ, Průvodce vyplněním projektové žádosti, Veřejná podpora a podpora de minimis, Metodika monitorovacích indikátorů, Metodický pokyn pro zadávání zakázek, Pokyny pro vyplnění monitorovacích zpráv o realizaci projektu a jejich příloh.

Následující obrázek 4 zachycuje schéma desatera OP LZZ.

Zdroj: Příloha D1 Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP LZZ.

Obr. 4: Schéma desatera OP LZZ

Příručka pro žadatele

Poslední verze Příručky pro žadatele, která je označena jako D1 je Verze 1.6. Je platná od 1. 1. 2011 a obsahuje základní informace, které jsou třeba k přípravě a zpracování projektu a jeho předložení v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Příručka vysvětluje základní pojmy používané v rámci operačních programů, zabývá se strukturálními fondy Evropské unie a zvláště pak operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost. V jednotlivých částech seznamuje se způsobem přípravy projektu, oprávněností žadatelů a jejich partnerů, s rozpočtem projektu, se způsobilými výdaji projektu, s postupem při předkládání žádostí o finanční podporu a s hodnocením a výběrem žádostí.

Příručka pro příjemce

Poslední verze Příručky pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označena jako D2 je Verze 1.5. V příručce, která je platná od 1. 1. 2011 jsou popsána pravidla čerpání finančních prostředků pro individuální a grantové projekty realizované v rámci OP LZZ počínaje jejich schválením přes realizaci projektových aktivit až po uzavření projektů. Popsanými postupy se musí řídit všichni realizátoři a nositelé

projektu – tedy nejen příjemci finanční podpory, ale také jejich partneři. Některé postupy a pravidla jsou pro tento program specifická a příjemci podpory jsou k jejich dodržování zavázáni při poskytnutí podpory v právním aktu o poskytnutí podpory. V příručce jsou uvedené konkrétní pravidla pro finanční řízení v rámci projektu včetně národků na účetnictví a dokladování s ním spojené, jaká jsou pravidla pro vztahy s případnými partnery projektu, pro monitorování dosažených projektových výsledků. Dále je v ní uvedeno, kdy projekt podléhá externímu auditu, jaká jsou pravidla pro kontrolu realizace projektu.

Horizontální témata

Poslední verze příručky Horizontální témata operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označena jako D3 je Verze 1.5. V příručce, která je platná od 1. 1. 2011 jsou popsána pravidla čerpání finančních prostředků pro individuální a grantové projekty realizované v rámci OP LZZ počínaje jejich schválením přes realizaci projektových aktivit až po uzavření projektů. Problematika horizontálních témat je zohledňována při hodnocení všech projektů podporovaných z OP LZZ. Evropská unie klade značný důraz na problematiku rovných příležitostí a udržitelného rozvoje, s cílem změnit uvažování společnosti jako takové. Projekty Evropského sociálního fondu jsou v tomto ohledu ostatním příkladem. Měly by prokázat, že dodržováním principů a zásad horizontálních témat nedochází pouze k plnění administrativních požadavků, ale k přínosnému a prospěšnému kroku pro všechny. Princip rovných příležitostí znamená potírání diskriminace a předcházení diskriminací na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Dodržování principů a cílů udržitelného rozvoje ve státech Evropské unie je považováno za jednu ze zásadních priorit, a proto se také všechny členské státy snaží nejen respektovat udržitelný rozvoj, ale prosazují jeho základní myšlenky i v rámci jednotlivých operačních programů.

Manuál pro publicitu

Poslední verze příručky Manuál pro publicitu pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována jako D4 je Verze 1.6, která je platná od 1. 1. 2011. Příručka poskytuje žadatelům a příjemcům podpory z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost v rámci grantových a individuálních projektů informace o publicitě, jejím významu při realizaci projektů a možnost využívání jejich nástrojů.

Metodika způsobilých výdajů OP LZZ

Poslední verze příručky Metodika způsobilých výdajů OP LZZ pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována jako D5 je Verze

1.6, která je platná od 1. 1. 2011. Příručka stanovuje podrobná pravidla způsobilosti výdajů, která jsou platná pro projekty spolufinancované z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Podpora poskytnutá projektům realizovaný OP LZZ se vztahuje pouze na způsobilé výdaje. Výdaje musí splňovat všechny stanovené podmínky.

Průvodce vyplněním projektové žádosti

Poslední verze příručky Průvodce vyplněním projektové žádosti OP LZZ pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována jako D6 je Verze 1.6, která je platná od 1. 1. 2011. Cílem příručky je poskytnout žadatelům ucelené informace při registraci do aplikaci Benefit7, zpracování projektové žádosti, postup pro její finalizaci a úspěšné odeslání do informačního systému Řídicího orgánu Monit7+.

Veřejná podpora a podpora de minimis

Poslední verze příručky Veřejná podpora a podpora de minimis pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována jako D7 je Verze 1.6, která je platná od 1. 1. 2011. Příručka má nastavit mantinely nakládání s veřejnou podporou v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Má být rádcem pro poskytovatele a žadatele, pozdější příjemce, jak se vypořádat s požadavky kladenými na ně při předkládání projektů, jejich schvalování, realizaci a následně při kontrole dodržování závazných pravidel. Příručka se také zabývá podporou, která není de iure veřejnou podporou, ale svou povahou se jí blíží a do určité míry s ní i splývá – tzv. podporou de minimis neboli podporou malého rozsahu. Ke své relativně nízké hodnotě není s to narušit hospodářskou soutěž ani ovlivnit obchod mezi členskými státy Evropské unie. Celková výše podpory de minimis poskytnuté jednomu podniku nesmí v kterémkoli tříletém období přesáhnout částku 200 000 EUR.

Metodika monitorovacích indikátorů

Poslední verze příručky Metodika monitorovacích indikátorů pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována jako D8 je Verze 1.4, která je platná od 31. 5. 2010. Příručka obsahuje všechny základní informace o monitorovacích indikátorech, které jsou relevantní pro žadatele a příjemce pomoci v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Monitorovací indikátory (ukazatelé) poskytují zpětnou vazbu o tom, zda poskytnutá finanční podpora splnila svůj účel, tedy že projekty dosáhly cílů, které žadatelé uvedli do žádosti o finanční podporu. Jejich prostřednictvím elektronický informační systém umožňuje snadno a rychle monitorovat průběh realizace jednotlivých projektů a následně výkonnost celého operačního programu. Na základě stanovených cílů projektu si žadatel určí hodnoty monitorovacích indikátorů, které chce díky pomoci z OP LZZ dosáhnout, a tuto hodnotu, včetně popisu způsobu jejího určení,

uvede v Žádosti o finanční podporu. Při monitorování realizace projektu musí příjemce naplňování těchto ukazatelů průběžně sledovat a vykazovat v monitorovacích zprávách projektu.

Metodický pokyn pro zadávání zakázek

Poslední verze příručky Metodický pokyn pro zadávání zakázek pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována D9 je Verze 1.4, která je platná od 1. 1. 2011. Pokud příjemce nebo jeho partner nedisponuje dostatečným vybavením na realizaci projektu nebo není schopen zabezpečit veškeré činnosti spojené s realizací projektu pomocí vlastních zaměstnanců, může pořízení takového vybavení, služeb, případně stavebních prací uhradit z prostředků finanční podpory. Příručka se zabývá komplexní problematikou zadávání zakázek.

Pokyny pro vyplnění monitorovacích zpráv o realizaci projektu a jejich příloh

Poslední verze příručky Pokyny pro vyplnění monitorovacích zpráv o realizaci projektu a jejich příloh pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, která je označována jako D10 je Verze 1.5, která je platná od 1. 1. 2011. Příručka popisuje povinnost vytváření monitorovacích zpráv pro realizátory projektu. Ti musí informovat poskytovatele finanční podpory o jeho průběhu prostřednictvím monitorovacích zpráv.

Přílohy příručky D10

Poslední verze příručky Přílohy příručky D10 pro příjemce finanční podpory z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost je Verze 1.5, která je platná od 1. 1. 2011.

V příručce jsou uvedeny následující přílohy:

Příloha č. 1: Podpisové vzory osob oprávněných k podepisování v rámci Monitorovací zprávy

OP LZZ a jejich příloh

Příloha č. 2: Soupiska účetních dokladů

Příloha č. 4: Pracovní výkaz

Příloha č. 5: Rozpis mzdových nákladů realizačního týmu projektu

Příloha č. 6: Rozpis cestovních náhrad

Příloha č. 7: Odpisy

Příloha č. 8: Přehled čerpání způsobilých výdajů projektu – s nepřímými náklady

Příloha č. 9: Přehled čerpání způsobilých výdajů projektu – bez nepřímých nákladů

4 STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE JAKO MOŽNOST FINANCOVÁNÍ ROZVOJE PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ

Na základě definovaných cílů a priorit Národního rozvojového plánu České republiky pro období 2007–2013 a Národního strategického referenčního rámce připravila Česká republika pro využívání fondů Evropské unie pro roky 2007–2013 celkem 24 operačních programů pro nově koncipované 3 Cíle Politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU.

Pro podnikatelské subjekty a především pro malé a střední podnikatele je určen nejvýznamnější Operační program Podnikání a inovace pro období 2007–2013. Do tohoto operačního programu byla integrována i podstatná část národních programů podpor zaměřených na MSP a financovaných v minulých obdobích ze státního rozpočtu. Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 3. 12. 2007.

Operační program spadá do kompetence Ministerstva průmyslu a obchodu, které je jeho řídicím orgánem a je zaměřený na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňovat infrastrukturu a služby pro podnikání a navazovat spolupráci mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi. Jako potencionální příjemci této podpory mohou být podnikatelé, sdružení podnikatelů, výzkumné instituce, vysoké školy a ostatní vzdělávací instituce, neziskové organizace, fyzické osoby a územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace.

OP Podnikání a inovace obsahuje **7 prioritních os** rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Konkrétní programy podpor, které jsou součástí OP Podnikání a inovace a výzvy k těmto programům stanoví detailní podmínky jejich realizace. Tyto podmínky se výrazně liší v závislosti na cíli programu a vymezení podporovaných aktivit. Vzhledem k tomu, že všechny tyto programy musí respektovat pravidla a podmínky pro poskytování různých typů pomoci platné v EU, existují i některá ustanovení, která jsou v programech shodná nebo obdobná. V programech jsou nastavena různá omezení pro poskytnutí podpory. Tato omezení

se týkají zejména kvalifikace subjektu, který může být příjemcem podpory, vymezení územní působnosti – určení území, na němž musí být projekt realizován, odvětvového vymezení ekonomické činnosti, v jehož rámci lze projekt podpořit. Pokud jde o vymezení možného příjemce podpory, stanoví konkrétní programy jejich okruh uvedením konkrétního typu ekonomického subjektu. V případě podnikatelských subjektů je podrobněji stanovena velikostní kategorie podporovaného subjektu, výjimečně i jeho jiná charakteristika, jako je tomu například u některých oblastí podpory, které mohou být vyhrazeny jen užšímu okruhu podnikatelů, vymezenému například jejich právní formou. Bližší vymezení velikostní kategorie podniků je někdy významné i z hlediska maximální výše poskytnuté podpory či z hlediska vymezení uznatelných nákladů projektu. Kromě vymezení cílové skupiny příjemců podpory platí pro podnikatelské subjekty obecné podmínky, které musí splňovat, aby se mohly o podporu ucházet.

Následující tabulka 11 uvádí seznam obecných požadavků kladených na žadatele o poskytnutí podpory.

Tab. 11: Obecné požadavky kladené na žadatele o poskytnutí podpory

Obecné požadavky kladené na žadatele o poskytnutí podpory	
Kvalifikace a bonita žadatele	Vyloučení z podpory
<ul style="list-style-type: none"> musí být oprávněn k podnikání na území České republiky odpovídajícímu podporované ekonomické činnosti, k jejímuž uskutečňování je realizován projekt, musí být zaregistrován jako poplatník daně z příjmu na finančním úřadě podle § 33, odst. 1, zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků v platném znění, nesmí mít podle svého čestného prohlášení žádné nedoplatky vůči vybraným institucím (FÚ, ČSSZ, ZP, PF, FNM, SFŽP, SFRB, CS ČR, SFK, SF ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie, SZIF, kraje, obce a svazky obcí, poskytovatelé podpory z projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie). Posečkání s úhradou nedoplatků nebo dohoda o úhradě nedoplatků se považují za vypořádané nedoplatky. nesmí mít podle svého čestného prohlášení nedoplatky z titulu mzdových nároků svých zaměstnanců. 	<p>Příjemcem podpory nemůže být podnikatel, pokud ke dni podání žádosti</p> <ul style="list-style-type: none"> je na jeho majetek prohlášen konkurs, je mu povoleno vyrovnání s věřiteli, byl zamítnut návrh na prohlášení konkursu na jeho majetek pro nedostatek majetku, soud vydal usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí na jeho majetek, je v likvidaci, je příjemcem podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích podle Pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích, Sdělení Komise č. 2004/C 244/02.

Zdroj: vlastní zpracování.

4.1 Financování operačního programu

Operační program Podnikání a inovace spadá mezi tematické operační programy v cíli Konvergence a z pohledu finančních prostředků je třetím největším českým operačním

programem Evropského fondu pro regionální rozvoj. Z fondů EU je pro něj vyčleněno **3,04 mld. €**, což činí přibližně **11,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,54 mld. €.

Jednotlivé osy, které jsou v rámci operačního programu financovány jsou vznik firem, rozvoj firem, efektivní energie, inovace, prostředí pro podnikání a inovace, služby pro rozvoj podnikání a technická pomoc.

Vznik firem

Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 15,7 mil. €, tj. 0,4 % OPPI. Je určen např. na pořízení a rekonstrukci dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, hmotného majetku a pozemků, pořízení zásob, včetně drobného hmotného majetku, drobnější investičně zaměřené projekty s důrazem na diferenciaci charakteru podpory, zejména pro účely inovačně zaměřených projektů spin-off firem apod.

Rozvoj firem

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 918,7 mil. €, tj. 25,7% OPPI. Je určen např. na pořízení a rekonstrukce dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, hmotného majetku a pozemků, pořízení zásob, včetně drobného hmotného majetku, rozvoj informačních a komunikačních technologií apod.

Efektivní energie

Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 418,2 mil. €, tj. 11,7 % OPPI. Je určen např. na výstavbu a rekonstrukci zařízení na výrobu a rozvod elektrické a tepelné energie vyrobené z obnovitelných zdrojů, zavádění a modernizace systémů měření a regulace, modernizace, rekonstrukce a snižování ztrát v rozvodech elektřiny a tepla apod.

Inovace

Na prioritní osu 4 je z fondů EU vyčleněno 922,0 mil. €, tj. 25,8 % OPPI. Je určen např. na ochranu práv průmyslového vlastnictví, zvýšení technických a užitných hodnot výrobků, technologií a služeb, zavedení nových metod organizace firemních procesů a spolupráci s firmami a veřejnými institucemi, vznik či rozšíření vývojového centra zaměřeného na výzkum, vývoj a inovaci výrobků a technologií apod.

Prostředí pro podnikání a inovace

Na prioritní osu 5 je z fondů EU vyčleněno 1080,9 mil. €, tj. 30,2 % OPPI. Je určen například na podporu vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo

oborových seskupení podnikatelských subjektů, vědecko-výzkumných, vzdělávacích a jiných podpůrných institucí, podpora zapojování českých výzkumných institucí a podniků do mezinárodních technologických platforem, zakládání a rozvoj podnikatelských inkubátorů a podnikatelských inovačních center (BIC, PIC apod.), které provozují inkubátor, infrastruktura pro vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů podnikatelských subjektů, příprava podnikatelské zóny, přeměna brownfieldu na podnikatelskou zónu apod.

Služby pro rozvoj podnikání

Na prioritní osu 6 je z fondů EU vyčleněno 116,9 mil. €, tj. 3,3 % OPPI. Je určen např. na rozvoj poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení, individuální projekty MSP a projekty seskupení MSP podporující vstup MSP na zahraniční trhy, společná účast na specializovaných výstavách a veletrzích v zahraničí apod.

Technická pomoc

Na prioritní osu 7 je z fondů EU vyčleněno 105,4 mil. €, tj. 2,9 % OPPI. Je určen např. na financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPPI, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, publicita programu, podpora schopnosti potenciálních příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod.

Využití podpor z příslušných programů předpokládá existenci racionálního podnikatelského záměru, který by měl být nástrojem realizace podnikatelské strategie, ať již v počátečním stadiu nebo ve zralém stadiu existence firmy. Programy podpory by měly být podnikateli vnímány jako příležitost, jak realizovat své rozvojové záměry efektivněji z hlediska věcného i časového. V tomto směru lze programy podpor považovat za akcelérátor rozvoje, či dokonce expanze konkrétního podnikatelského subjektu. Programová podpora by měla podnikateli umožnit překonat úzké místo, které limituje jeho podnikání. Především v tomto kontextu je třeba sledovat možnosti, které konkrétní programy a jejich výzvy podnikatelům skýtají.

5 ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Priority Evropské unie pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti definuje dokument Strategické obecné zásady Společenství. Členské státy EU pak svoje priority definují v **Národním rozvojovém plánu**. Soulad těchto dokumentů představuje na území členského státu **Národní strategický referenční rámec**.

5.1 Národní strategický referenční rámec 2007-2013

Je to dokument, který určuje podobu politiky hospodářské a strategické soudržnosti na území členského státu EU. Český dokument popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky soudržnosti České republiky, představuje systém finančních toků fondů EU v České republice a představuje jednotlivé operační programy.

Mezi nejdůležitější body Národního strategického referenčního rámce patří:

1. Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky.
2. Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti.
3. Životní prostředí a dostupnost.
4. Vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky.

V tabulce 12 je uvedeno procentuální rozdělení prostředků na cíle Národního strategického referenčního rámce.

Tab. 12: Procentuální rozdělení prostředků na cíle NSRR

Název cíle	Procentní podíl prostředků
Konkurenceschopná česká ekonomika (podnikání)	20
Otevřená flexibilní a soudržná společnost (lidské zdroje)	14
Atraktivní prostředí (infrastruktur)	40
Vyvážený rozvoj území (regionální intervence)	25
Technická pomoc	1

Zdroj: vlastní zpracování.

5.2 Národní orgán pro koordinaci

V rámci Ministerstva pro místní rozvoj ČR, které bylo ustanoveno centrálním metodickým a koordinačním orgánem politiky hospodářské a sociální soudržnosti v období 2007–2013 působí Národní orgán pro koordinaci (NOK), který je **zastřešujícím orgánem** pro všechny

operační programy v České republice financované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Národní orgánem pro koordinaci 2007-2013 je v ČR Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, což vyplývá z usnesení vlády č. 198/2006 z 22. 2. 2006. NOK je centrální metodický a koordinační orgán politiky hospodářské a sociální soudržnosti v programovacím období 2007-2013. Je partnerem pro Evropskou komisi za ČR, správcem monitorovacího systému, metodickým orgánem v oblasti implementace a finančních toků a kontrol a centrálním orgánem pro oblast publicity a budování absorpční kapacity. Je řídicím orgánem pro Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013.

Centrální metodická a koordinační role NOK vychází z následujících základních principů efektivního řízení:

- existence jednoho oficiálního partnera vůči Evropské komisi (EK) v otázce realizace politiky HSS,
- existence jednoho správce monitorovacího systému,
- existence jednoho centrálního metodického orgánu v oblasti implementačního prostředí, finančních toků a kontrol,
- existence jednoho centrálního orgánu pro oblast publicity a budování absorpční kapacity s dobře fungující regionální sítí.

Národní orgán pro koordinaci vykonává zejména tyto činnosti:

- vydává pokyny a metodiky závazné pro všechny řídicí orgány operačních programů, zejména v oblastech řízení, implementace, monitorování, provádění evaluací, sběru dat a jejich elektronické výměny, nastavení a činnosti monitorovacích výborů,
- podporuje rozvoj institucionálních a administrativních kapacit, znalostí a dovedností pracovníků zapojených do realizace operačních programů,
- zajišťuje stanovení základních kritérií pro výběr projektů pro naplňování čtyř strategických cílů NSRR,
- zabezpečuje činnost pracovní skupiny pro evaluaci,
- zajišťuje plně integrovaný jednotný monitorovací systém na všech úrovních implementace, poskytující potřebná data pro řízení, monitorování a vyhodnocování programů a projektů,
- garantuje tok informací z Evropské komise všem řídicím orgánům a zpět,
- vytváří podmínky pro vyhodnocování účinnosti kontrolních mechanismů,
- dohlíží na respektování pravidel veřejné podpory (a regionální podpory), upravených příslušnými evropskými a národními předpisy,
- vypracovává metodiku pro požadavky na žadatele a metodiku způsobilých výdajů,

- vytváří metodiku pro stanovení indikátorů a sledování jejich plnění,
- řídí a koordinuje sledování plnění horizontálních témat,
- zajišťuje plnění úkolů týkajících se informovanosti a publicity na národní úrovni realizace politiky HSS a koordinuje aktivity řídicích orgánů v této oblasti,
- předkládá vládě návrhy systémových opatření zejména v případech nízkého výkonu čerpání pomoci, objektivních překážkách její realizace, případně neplnění povinností vyplývajících z nařízení,
- koordinuje a podílí se na vypracování výročních zpráv předkládaných Evropské komisi,
- zajišťuje vypracování dalších zpráv, včetně části NRP věnované podpoře Lisabonské strategie prostřednictvím fondů EU,
- předkládá strategické zprávy o pokroku dle čl. 29 obecného nařízení.

5.3 Postup při získávání finanční podpory z operačního programu

Operační program se dělí na prioritní osy, které konkrétněji vymezují, na co mohou být finance přidělené danému operačnímu programu vynaloženy. Prioritní osy se dále skládají z oblastí podpory, případně i z podoblastí podpory.

Projekty

Každý subjekt, jenž chce požádat o finanční podporu z fondů EU, musí předložit projekt řídicímu orgánu operačního programu.

Projekt je dokument dokládající, jak aktivity žadatele přispějí k cílům stanoveným v operačním programu a tím i k uskutečňování evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Žadatel proto musí znát prováděcí dokumenty operačního programu a řídit se jeho prioritními osami. Projekt je časově ohraničený soubor cílených činností prováděných příjemci pro cílové skupiny za účelem dosažení požadovaného výsledku v rámci operačního programu. Jedná se o konkrétní akce realizované příjemcem a spolufinancované prostřednictvím ESF.

Projekty mohou předkládat obce, kraje, ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra a další.

Výzva

Řídicí orgány operačních programů vyhláší pravidelně časově omezené výzvy k předkládání projektů v rámci jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Výzva k předkládání žádosti je souhrn informací o termínu, od kterého je možné předkládat žádosti o finanční podporu, o místech příjmu žádosti a vyhlášené struktuře oblastí podpory

pro dané kolo apod. Vyhlášení výzvy probíhá zpravidla v tisku a na internetových stránkách vyhlašovatele. Každá výzva obsahuje všechny nezbytné informace o způsobu předložení projektu. Výzva může být časově neomezená (tzv. průběžná) nebo časově omezená (tzv. kolová).

Příjemci

Příjemci jsou subjekty (soukromé či veřejné) zodpovědné za zajištění realizace projektů. Příjemci připravují vlastní projekty, které realizují buď vlastními silami nebo ve spolupráci s partnery nebo prostřednictvím externího dodavatele, případně kombinací těchto variant.

Cílová skupina

Cílová skupina je taková skupina, která je přímo nebo nepřímo dotčena realizovaným projektem nebo z jeho realizovaných efektů má užitek, přičemž se zásadně na jeho realizaci nepodílí (např. nezaměstnaní, skupiny obyvatelstva ohrožené vyloučením), apod.

5.4 Řízení a monitoring operačního programu

Při čerpání finanční podpory fondů EU je odpovědnost za řízení a správné využívání těchto peněz přesunuta do pravomoci členského státu. Ten zřizuje další instituce a orgány, které se zabývají jednotlivými činnostmi nezbytnými k tomu, aby se peníze z fondů dostaly k příjemcům podpory, tedy k samotným realizátorům projektů.

Řízení Operačního programu probíhá v několika rovinách. Jsou do něj zapojeny následující subjekty: Řídící orgán, Řídící výbor, Rada operačního programu, Zprostředkující subjekt, Krajské pracovní skupiny, Monitorovací výbor, Platební a certifikační orgán a Auditní orgán.

Řídící orgán

Řídící orgán je subjekt plně odpovědný za správné a efektivní řízení programu a provádění pomoci z ESF v souladu s předpisy Evropské unie a národními normami. Části svých pravomocí deleguje na implementační jednotky (zprostředkující subjekty).

Mezi základní úkoly Řídícího orgánu patří např.:

- příprava a projednání OP a jeho předložení Evropské komisi,
- zajištění navazujících dokumentů (např. implementační dokument, pokyny pro žadatele, směrnice),
- zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o provádění OP, zavedení ukazatelů monitorování a hodnocení programu,
- vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění OP a jejich předložení EK,
- vedení Monitorovacího výboru,

- příprava a vydávání Rozhodnutí o financování akce/Rozhodnutí o poskytnutí dotace,
- zajištění nápravných opatření v případě vzniklých nedostatků,
- plnění povinností týkajících se informací a propagace OP.

Řídící výbor

Řídící výbor doporučuje výběr projektů a akcí k podpoře z ERDF a FS, projednává otázky koncepce a realizace OPŽP, zajišťuje sledování provázanosti OP s ostatními sektorovými politikami.

V Řídícím výboru jsou zastoupeni pracovníci ministerstev a státních fondů, dále zástupce Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva financí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva zdravotnictví, Asociace krajů, Svaz měst a obcí a nevládních organizací.

Rada operačního programu

Rada operačního programu ověřuje správnost bodového hodnocení projektových žádostí ze strany zprostředkujícího subjektu. Rada také projedná žádost z odborného hlediska a vydává doporučení o přidělení finančních prostředků posuzovaným projektům, která jsou následně předána Řídícímu výboru.

Zprostředkující subjekt

Zprostředkující subjekt je subjekt, na který Řídící orgán deleguje výkon některých svých činností. Rozsah delegovaných činností je stanoven formou písemné dohody mezi Řídícím orgánem a zprostředkujícím subjektem.

Z pohledu žadatele a příjemce podpory jde o nejdůležitější subjekt, který jim je díky svým krajským pobočkám snadno dostupný, a se kterým budou nejčastěji v kontaktu.

Zprostředkující subjekt je odpovědný zejména za:

- poskytování informací žadatelům a příjemcům podpory,
- zprostředkování pomoci při zpracování vhodných projektů a projektových žádostí,
- organizování výzev k předkládání projektů,
- přijímání žádostí o podporu a posouzení úplnosti, věcné správnosti a formálních náležitostí předkládaných projektů,
- vyhodnocení žádostí z technického a ekonomického hlediska, hodnocení ekonomické způsobilosti žadatele,
- provádění kontrol fyzické realizace projektů,
- monitorování projektů,

- zajištění finančních toků a proplácení prostředků z FS a ERDF prostřednictvím státního rozpočtu.

Krajské pracovní skupiny

Krajské pracovní skupiny (KPS) plní úlohu při přípravě tzv. velkých projektů. KPS posuzují projektové žádosti a doporučují či nedoporučují je k dalšímu hodnocení. Krajské pracovní skupiny ustavují všechny kraje na základě principu partnerství. Členy Krajské pracovní skupiny jsou zástupci regionální správy, ministerstev, státních fondů a dalších resortů.

Monitorovací výbor

Povinností Monitorovacího výboru je zajistit dohled nad realizací operačního programu a zejména zajišťovat dosažení cílů programu při efektivním využití veřejných prostředků.

K jeho úkolům a pravomocem patří např.:

- sledování, realizace a vyhodnocení OP, jeho efektivnosti a účinnosti,
- schválení kritérií pro výběr projektů,
- hodnocení postupu a analýza výsledků realizace OP,
- schvalování výroční a závěrečné zprávy OP před jejich zasláním Evropské komisi,
- navrhování změn, případně přezkoumání OP.

Členy Monitorovacího výboru jsou zástupci ministerstev, státních fondů, zástupci Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva dopravy, zástupce regionů - Svazu měst a obcí ČR, zástupce nevládních organizací a zástupce Evropské komise jako poradce. Jednání se mohou zúčastnit i zástupci Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu.

Platební a certifikační orgán

Funkcí Platebního a certifikačního orgánu (PCO) pro strukturální fondy a Fond soudržnosti byl pověřen odbor Národního fondu Ministerstva financí.

Mezi jeho úkoly patří např.:

- správa prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na účtech ČNB,
- přijímání plateb z Evropské komise,
- převod prostředků SF a FS na příjmové účty jednotlivých kapitol státního rozpočtu,
- vypracování a předkládání žádostí o průběžné platby a závěrečné platby Evropské komisi pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány
- provádění kontroly na místě,
- vracení nevyužitých prostředků Evropské komisi.

Auditní orgán

Funkcí auditního orgánu bylo pověřeno Ministerstvo financí - odbor Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu, který metodicky řídí a koordinuje výkon celého systému finanční kontroly. Auditní orgán mimo jiné:

- zajišťuje audit připravenosti řídicího a kontrolního systému programu,
- předkládá Evropské komisi zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů operačního programu,
- předkládá každoročně Komisi konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných z fondů EU,
- zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů ve veřejné správě operačního programu.

5.5 Řídící orgány u tematicky vymezených operačních programů

Řídící orgán nese nejvyšší odpovědnost za realizaci operačního programu. Pro každý operační program je určen jeden řídicí orgán, který sleduje, zda jsou dodržovány zásady operačních programů a zda je pomoc z fondů EU poskytována správně a efektivně. V ČR jsou řídicími orgány příslušná ministerstva nebo regionální rady. Řídicími orgány operačních programů jsou u tematicky zaměřených operačních programů resortní ministerstva. Následující tabulka 13 obsahuje seznam resortních ministerstev v České republice k 30. 4. 2011.

Tab. 13: Resortní ministerstva

Název ministerstva	Sídlo
Ministerstvo dopravy	Nábřeží L. Svobody 12/1222, Praha 1
Ministerstvo financí	Letenská 15, Praha 1
Ministerstvo kultury	Maltézské náměstí 1, Praha 1
Ministerstvo obrany	Tychonova 1, Praha 6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	Na Poříčním právu 1/376, Praha 2
Ministerstvo pro místní rozvoj	Staroměstské náměstí 6, Praha 1
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Na Františku 32, Praha 1
Ministerstvo spravedlnosti	Vyšehradská 16, Praha 2
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Karmelitská 7, Praha 1
Ministerstvo vnitra	Nad Štolou 3, Praha 7
Ministerstvo zahraničních věcí	Loretánské náměstí 5, Praha 1
Ministerstvo zdravotnictví	Palackého nám. 4, Praha 2
Ministerstvo zemědělství	Těšnov 65/17, Praha 1
Ministerstvo životního prostředí	Vršovická 1442/65, Praha 10

Zdroj: <http://www.finance.cz/ekonomika/seznamy/ministerstva/>.

Ministerstvo dopravy

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy, který odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování. Ministerstvo řídí **Operační program Doprava (OPD)**.

Ministerstvo financí

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu České republiky, finanční trh s výjimkou dozoru nad kapitálovým trhem v rozsahu působnosti Komise pro cenné papíry, daně, poplatky a clo, finanční hospodaření, finanční kontrolu, účetnictví, audit a daňové poradenství, věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí, ochranu zahraničních investic, pro tomboly, loterie a jiné podobné hry, hospodaření s majetkem státu, privatizaci majetku státu, pro věci pojišťoven, penzijních fondů, ceny pro činnost zaměřenou proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Ministerstvo kultury

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro přípravu návrhů zákonů a jiných právních předpisů pro oblast rozhlasového a televizního vysílání, pro provádění autorského zákona, pro výrobu a obchod v oblasti kultury.

Ministerstvo obrany

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro zabezpečování obrany České republiky, řídí Armádu České republiky a spravuje vojenské újezdy. Jako orgán pro zabezpečování obrany se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, připravuje koncepci operační přípravy státního území, navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Bezpečnostní radě České republiky a prezidentu České republiky. Kromě dalších povinností souvisejících s obranou státu povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti. V rámci evropských bezpečnostních struktur organizuje součinnost s armádami jiných států.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro pracovněprávní vztahy, bezpečnost práce, zaměstnanost a rekvalifikaci, kolektivní vyjednávání, mzdy a jiné odměny za práci, důchodové zabezpečení, nemocenské pojištění, nemocenské zabezpečení, sociální péči, péči o pracovní podmínky žen a mladistvých, právní ochranu mateřství, péči o rodinu a děti, péč

o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc, a pro další otázky mzdové a sociální politiky. Ministerstvo řídí **Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)**.

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996 pro státní správu těchto oblastí: regionální politiky včetně regionální podpory podnikání, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování, stavebního řádu, investiční politiky, cestovního ruchu. Ministerstvo řídí **Integrovaný operační program (IOP)** a **Operační program Technická pomoc (OP TP)**.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro státní průmyslovou politiku, obchodní politiku, zahraničně ekonomickou politiku, tvorbu jednotné surovinové politiky, využívání nerostného bohatství, energetiku, teplárenství, plynárenství, těžbu, úpravu a zušlechťování ropy a zemního plynu, tuhých paliv, radioaktivních surovin, rud a nerud, hutnictví, strojírenství, elektrotechniku a elektroniku, pro průmysl chemický a zpracování ropy, gumárenský a plastikářský, skla a keramiky, textilní a oděvní, kožedělný a polygrafický, papíru a celulózy a dřevozpracující a pro výrobu stavebních hmot, stavební výrobu, zdravotnickou výrobu, sběrné suroviny a kovový odpad, vnitřní obchod a ochranu zájmů spotřebitelů, zahraniční obchod a podporu exportu, věci malých a středních podniků, s výjimkou regionální podpory podnikání, a pro věci živností, technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, průmyslový výzkum, rozvoj techniky a technologií, elektronické komunikace a poštovní služby. Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz s výjimkou věcí náležejících do působnosti ministerstva zemědělství. Ministerstvo řídí **Operační program Podnikání a inovace (OPPI)**.

Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství. Ministerstvo spravedlnosti vystavuje právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám, v nichž je smluvní stranou Česká republika. Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro vězeňství; je mu podřízena Vězeňská služba České republiky. Zajišťuje telekomunikační síť Vězeňské služby České republiky. Ministerstvo spravedlnosti zastupuje Českou republiku při vyřizování stížností na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích Protokolů. Ministerstvo spravedlnosti plní úkoly spojené s legislativní činností vlády.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu. Ministerstvo řídí **Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI)**.

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro: veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu, jména a příjmení, matriky, státní občanství, občanské průkazy, hlášení pobytu, evidenci obyvatel a rodná čísla, sdružovací a shromažďovací právo a povolování organizací s mezinárodním prvkem, veřejné sbírky, archivnictví, zbraně a střelivo, požární ochranu, cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků, územní členění státu, státní hranice, jejich vyměřování, udržování a vedení dokumentárního díla, státní symboly, státní, hospodářské a služební tajemství.

Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro oblast zahraniční politiky, v jejímž rámci vytváří koncepci a koordinuje zahraniční rozvojovou pomoc a koordinuje vnější ekonomické vztahy. Ministerstvo zahraničních věcí zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením, koordinuje aktivity vyplývající z dvoustranné a mnohostranné spolupráce.

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní péči, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost, zdravotnická zařízení v přímé řídicí působnosti, zacházení s návykovými látkami, přípravky, prekursory a pomocnými látkami, vyhledávání, ochranu a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní a zdrojů přírodních minerálních vod, léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiku a léčení lidí, zdravotní pojištění a zdravotnický informační systém. Součástí Ministerstva zdravotnictví je Český inspektorát lázní a zřídels. Organizační součástí Ministerstva zdravotnictví je Inspektorát omamných a psychotropních látek.

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, pro vodní hospodářství, kromě ochrany přirozené akumulace

vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti vod, a pro potravinářský průmysl. Je rovněž ústředním orgánem státní správy lesů, myslivosti a rybářství, mimo území národních parků.

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro: ochranu přirozené akumulace vod, ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti podzemních a povrchových vod, ochranu ovzduší, ochranu přírody a krajiny, ochranu zemědělského půdního fondu, výkon státní geologické služby, ochranu horninového prostředí, včetně ochrany nerostných zdrojů a podzemních vod, geologické práce a ekologický dohled nad těžbou, odpadové hospodářství, posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí, včetně těch, které přesahují hranice státu, myslivost, rybářství a lesní hospodářství v národních parcích, státní ekologickou politiku. Ministerstvo řídí **Operační program Životního prostředí (OPŽP)**.

5.6 Řídící orgány u územně vymezených operačních programů

Řídícími orgány u územně vymezených operačních programů jsou regionální rady regionů soudržnosti, což jsou územní celky odpovídající jednomu nebo více českým krajům zřízené za účelem přijímání dotací z evropských fondů.

Regionální rady regionů soudržnosti

Regionální rady regionů jsou lokalizovány podle sídla NUTS. Následující tabulka 14 uvádí, kde mají Regionální rady svá sídla.

Tab. 14: Regionální rady soudržnosti

Název regionů soudržnosti	Sídlo regionů soudružnosti
Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod	Brno, Jihlava
Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad	České Budějovice
Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko	Ostrava – Moravská Ostrava
Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod	Hradec Králové, Pardubice, Liberec
Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad	Ústí nad Labem
Regionální rada regionu soudržnosti Střední Čechy	Praha 2
Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava	Olomouc

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Kontakty>.

Výbor Regionální rady

Orgán Regionální rady regionu soudržnosti, jehož členové jsou voleni z členů zastupitelstev krajů sdružených v regionu soudržnosti. Výbor regionální rady je zodpovědný za řízení a provádění Regionálního operačního programu. Sleduje realizaci ROP a předkládá monitorovacímu výboru, resp. i příslušné Regionální radě návrhy a doporučení pro úpravu

programového dokumentu a prováděcího dokumentu. V konečné fázi hodnocení projektů schvaluje relevantní projekty za účelem poskytnutí dotace.

Úřad Regionální rady

Úřad Regionální rady je výkonným orgánem Regionální rady, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru Regionální rady a předsedovi Regionální Rady. Zajišťuje vše, co souvisí s přípravou a realizací příslušného Regionálního operačního programu po stránce odborné, organizační i z hlediska technického zabezpečení, např.: vyhlašuje výzvy k předkládání projektů; přijímá žádosti o podporu; podává informace o programu; zajišťuje kvalitativní hodnocení projektů; zajišťuje přípravu smluv o financování; zajišťuje kontrolu postupu prací na jednotlivých projektech; zajišťuje soulad kroků administrace se všemi právními dokumenty EU i ČR. Úřady regionální rady mají územní pracoviště v každém z krajů, z nichž se skládá region soudržnosti.

5.7 Zprostředkující subjekt

Část svých činností, při nichž **dochází k nejčastějšímu kontaktu se žadateli a realizátory projektů**, (např. vypisování výzev, vybírání a hodnocení projektových žádostí, konzultace se žadateli a realizátory projektů apod.), může řídicí orgán delegovat na zprostředkující subjekty. Členský stát nebo řídicí orgán může řízením a prováděním části operačního programu pověřit jeden nebo více zprostředkujících subjektů určených členským státem nebo řídicím orgánem včetně místních orgánů, subjektů regionálního rozvoje a nevládních organizací, v souladu s ustanoveními dohody uzavřené mezi členským státem nebo řídicím orgánem a daným subjektem. Tímto pověřením není dotčena finanční odpovědnost řídicího orgánu a členských států. Definice z Nařízení EK 1083/2006.

Zprostředkující subjekt je veřejný nebo soukromý subjekt, který jedná v odpovědnosti řídicích orgánů nebo provádí jejich jménem činnosti týkající se konečných příjemců. V praxi se stává partnerem předkladatelů projektových žádostí v rámci konkrétního operačního programu (zejména při komunikaci ohledně výběru a následné realizace projektu).

Zprostředkujícími subjekty jsou často instituce s regionálními pobočkami (např. úřady práce, CzechInvest, kraje, Státní fond životního prostředí apod.), ale bývají to též různé odbory na ministerstvech. V případě regionálních operačních programů, programů pro Prahu a programů cíle Evropské územní spolupráce nejsou zřízeny zprostředkující subjekty, ale společné technické sekretariáty, regionální subjekty, případně vykonávají veškeré činnosti přímo řídicí orgány.

V následující tabulce 15 jsou uvedeny zprostředkující subjekty v České republice.

Tab. 15: Zprostředkující subjekty

Název zprostředkujícího subjektu	Zprostředkující subjekt pro operační program
CzechInvest Centrum pro regionální rozvoj ČR	Podnikání a inovace pro všechny programy Evropské územní spolupráce, IOP a OP Technická pomoc
Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.	Podnikání a inovace
Státní fond dopravní infrastruktury	Doprava
Státní fond Životního prostředí	Životní prostředí

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Kontakty>.

CzechInvest

Státní příspěvková organizace **Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest** je podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Posiluje konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a získáváním zahraničních investic z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center.

V rámci zjednodušení komunikace mezi státem, podnikateli a Evropskou unií CzechInvest zastřešuje celou oblast podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu, a to jak z prostředků Evropské unie, tak ze státního rozpočtu. CzechInvest dále propaguje Českou republiku v zahraničí jako lokalitu vhodnou pro umístění mobilních investic. Je výhradní organizací, která smí nadřízeným orgánům předkládat žádosti o investiční pobídky, a podporuje české firmy, které mají zájem zapojit se do dodavatelských řetězců nadnárodních společností. Prostřednictvím svých služeb a rozvojových programů tak CzechInvest přispívá k rozvoji domácích firem, českých a zahraničních investorů i celkového podnikatelského prostředí.

Služby CzechInvestu

- informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele,
- implementace dotačních programů financovaných EU a státem,
- formální poradenství k projektům,
- správa databáze podnikatelských nemovitostí,
- podpora subdodavatelů – správa databáze českých dodavatelských firem,
- pomoc při realizaci investičních projektů,
- zprostředkování státní investiční podpory,
- AfterCare – služby pro zahraniční investory, kteří již působí v České republice,
- podpora při reinvesticích.

Agentura CzechInvest založila na začátku roku 2004 síť třinácti regionálních kanceláří ve všech krajských městech. Důvodem jejich vzniku bylo rozšíření nabídky služeb. Regionální kanceláře agentury CzechInvest poskytují informace o službách agentury a možnostech podpory podnikání ze strukturálních fondů EU, pomáhají firmám, které mají zájem realizovat svou investici v daném regionu a spolupracují se zástupci místní správy a samosprávy, školami a dalšími regionálními institucemi při hledání příležitostí rozvoje podnikatelského prostředí regionu.

Centrum pro regionální rozvoj České republiky

Je přímo řízenou příspěvkovou organizací Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Jejím základním posláním je podpora regionální politiky ministerstva a podpora a monitorování sociálního a hospodářského rozvoje v regionech.

Podpora regionální politiky je uskutečňována formou implementace programů Evropské unie, jejichž realizace je v kompetenci MMR, metodickou a věcnou podporou činnosti regionálních rozvojových agentur, rozvojem regionálního informačního systému, včetně informační podpory rozvoje podnikání a podporou a organizací programů vzdělávání zaměřených na evropskou integraci.

Centrum pro regionální rozvoj (CRR ČR) poskytuje pro státní správu a samosprávu informace o národních a mezinárodních programech z celoplošných veřejně přístupných databází. Podílí se na programech přípravy pracovníků veřejné správy na využívání strukturálních fondů v České republice. CRR ČR je zřizovatelem a vlastníkem společnosti Hospodářské parky spol. s r. o. provozující Hospodářský park a. s. České Velenice a je rovněž hostitelskou organizací Euro Info Centra, člena evropských informačních a poradenských středisek řízených Evropskou komisí. Euro Info Centrum (EIC) poskytuje informace o legislativě, clech a daních EU, o projektech EU a evropských akcích na podporu malého a středního podnikání. Dále zprostředkovává účast českých podniků v některých programech EU.

V tabulce 16 je uveden seznam třinácti Eurocenter, jejichž sídlo je na území České republiky.

Tab. 16: Euro Info Center v České republice

Název a sídlo	Název a sídlo
Eurocentrum Brno	Eurocentrum Ostrava
Eurocentrum České Budějovice	Eurocentrum Pardubice
Eurocentrum Hradec Králové	Eurocentrum Plzeň
Eurocentrum Jihlava	Eurocnetrum Praha
Eurocentrum Karlovy Vary	Eurocentrum Ústí nad Labem
Eurocentrum Liberec	Eurocentrum Zlín
Eurocentrum Olomouc	

Zdroj: <http://www.mmr.cz/Kontakty/Primo-a-neprimo-rizene-organizace/Centrum-pro-regionalni-rozvoj-CR>.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.

Je rozvojovou bankou České republiky. Napomáhá v souladu se záměry hospodářské politiky vlády České republiky a regionů rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu.

Banka poskytuje především

- podporu malým a středním podnikatelům formou záruk a zvýhodněných úvěrů s využitím prostředků státního rozpočtu, strukturálních fondů a krajů,
- podporu vlastníkům bytových domů při jejich rekonstrukci,
- zvýhodněné úvěry pro vodohospodářské projekty.

Působí také jako finanční manager prostředků poskytnutých České republice na financování rozvoje infrastruktury.

Státní fond dopravní infrastruktury

Účelem tohoto fondu je rozvoj, výstavba, údržba a modernizace silnic a dálnic, železničních dopravních a vnitrozemských vodních cest. Kromě vlastního financování výstavby a údržby poskytuje fond příspěvky na průzkumné a projektové práce, studijní a expertní činnosti zaměřené na dopravní infrastrukturu.

Mezi příjmy Fondu patří i převody výnosů silniční daně, převody podílu z výnosu spotřební daně z uhlovodíkových paliv a maziv a převody výnosů z poplatků za použití vybraných druhů dálnic. Tímto způsobem je zajištěno, že část výnosů, které doprava produkuje, se do dopravy vrací. Příspěvky Evropské komise, poskytované prostřednictvím příslušných Evropských fondů, plynou rovněž do SFDI.

Státní fond Životního prostředí České republiky

Je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí v České republice.

Je jedním ze základních ekonomických nástrojů pro plnění

- a) závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv o ochraně životního prostředí,
- b) závazků vyplývajících ze členství v Evropské unii,
- c) Státní politiky životního prostředí.

Příjmy Fondu jsou tvořeny především z plateb za znečišťování nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí (poplatky za vypouštění odpadních vod, odvody za odnětí půdy, poplatky za znečištění ovzduší, poplatky za ukládání odpadů) a s tím spojených splátek poskytnutých půjček a jejich úroků.

Státní fond životního prostředí je též zprostředkujícím orgánem pro část Operačního programu Infrastruktura a od roku 2007 pro Operační program Životní prostředí.

Fond zajišťuje zejména

- příjem žádostí o podporu na projekty zlepšující životní prostředí a s tím spojenou konzultační a poradenskou činnost,
- vyhodnocování žádostí a přípravu návrhů pro jednání Rady Fondu a Rozhodnutí ministra,
- smluvní agendu pro poskytování podpor, agendu smluvního ručení za poskytované půjčky,
- uvolňování finančních prostředků příjemcům podpory včetně průběžného sledování účelu použití prostředků,
- závěrečné vyhodnocování využití poskytnutých prostředků a dosažených ekologických efektů a případně stanovení a vymáhání sankcí při nedodržení smluvních podmínek pro poskytnutí podpory nebo porušení rozpočtových pravidel.

5.8 Vývoj realizace NSRR v letech 2007–2010

Podle dokumentu Ministerstva pro místní rozvoj Vývoj realizace NERV v období 2007–2010 první výzvy k podání žádosti o podporu ze strukturálních fondů a národních zdrojů řídicí orgány (zprostředkující subjekty) vyhlašovaly od počátku roku 2007, tedy ještě v době, kdy probíhalo schvalování programové dokumentace jednotlivých OP Evropskou komisí. V lednu 2008 bylo předloženo 150 žádostí o podporu. Do konce roku 2008 žadatelé předložili přes 14. tis. žádostí a v prosinci 2009 se tento počet více než zdvojnásobil na 31 tis. žádostí. V průběhu roku 2010 bylo předloženo dalších téměř 13 tis. žádostí.

K 5. lednu 2011 je evidováno celkem 43 675 podaných žádostí o podporu z fondů EU a národních zdrojů.

Před zahájením realizace projektu, po ukončení realizace části nebo celého projektu (dle podmínek OP) příjemci předkládají dle harmonogramu stanoveného ve Smlouvě žádosti o platbu na řídicí orgán OP. První finanční prostředky na účty příjemců byly na základě schválených žádostí o platbu propláceny od počátku roku 2008. Na konci uvedeného roku bylo příjemcům proplaceno 1,8 mld. Kč. Do konce roku 2009 se objem proplacených prostředků navýšil o téměř 3 800% na 70,4 mld. Kč. K dynamickému růstu sledovaného stavu docházelo hlavně v průběhu roku a ke konci roku 2010. Na účty příjemců bylo proplaceno 204,6 mld. Kč.

6 STRUKTURA ŽÁDOSTI A PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ DOTACE Z FONDŮ EVROPSKÉ UNIE PRO MĚSTO ŠLUKNOV

Příprava materiálů pro vypracování žádosti je značně administrativně náročná. Musí ji předcházet rozhodnutí, na co se budoucí projekt zaměří. Žadatel – Město Šluknov se proto musí ještě před psaním projektu podrobně seznámit především s Příručkou pro příjemce a s dalšími částmi desatera, které jsou uvedeny v kapitole 3 této diplomové práce. Také se musí seznámit se základními pojmy, které se v této oblasti používají a musí jim dobře porozumět. Při přípravě projektu je nutné se také zaměřit na jednotlivé principy Iniciativy Společenství EQUAL, které musí zohlednit při psaní projektu. Jedná se o: partnerství, inovativnost a mezinárodní spolupráci.

Podle Příručky pro žadatele o finanční podporu z operačního programu musí struktura žádosti obsahovat řadu údajů.

6.1 Struktura žádosti

Struktura žádosti musí obsahovat:

1. Stručný obsah projektu.
2. Zdůvodnění potřeby projektu.
3. Vazbu projektu na příslušné opatření programu.
4. Vazbu projektu na strategické dokumenty (v souladu s jakými dokumenty je projekt – např. dokumenty OSN, Unesco, WHO, mezinárodní komise, národní komise, usnesení vlády, doporučení velkých kongresů, odborných společností apod.).

Cíle projektu.

Cílové skupiny tedy, kdo bude projektem podpořen, pro koho je určen).

Podrobná charakteristika cílové skupiny.

Přínos pro cílovou skupinu.

Zapojení cílových skupin.

Udržitelnost po skončení projektu (až skončí projekt, jak bude jeho činnost pokračovat).

Rizika projektu a jejich navrhovaná řešení.

Klíčové aktivity projektu a jejich podrobný popis.

Realizační tým projektu.

Harmonogram projektu.

Publicita.

Podpora rovných příležitostí.

Podpora udržitelného rozvoje.

Zkušenost žadatele s realizací projektů ze strukturálních fondů EU a dalších projektů.

Zkušenosti žadatele s činnostmi, která bude realizována v projektu.

Rozpočet projektu má tuto strukturu:

1. Osobní náklady (rubriky Pracovní smlouva, DPČ, DPP, autorský honorář).
2. Cestovní náklady (rubriky Cestovní pro místní personál, Cestovní pro zahraniční personál).
3. Zařízení a vybavení (rubriky Neodpisovaný hmotný majetek, Nedopisovaný nehmotný majetek, Odpisovaný nehmotný majetek, výukové a výrobní materiál/pomůcky).
4. Služby.
5. Přímá podpora (rubriky Mzdové příspěvky cílové skupině, Stravné, cestovné a ubytování cílové skupiny, Jiné).
6. Křížové financování (rubriky Odpisovaný hmotný majetek, Stavební úpravy, Neodpisovaný nábytek).
7. Celkové přímé náklady projektu.
8. Nepřímé náklady projektu.
9. Celkové nepřímé náklady projektu.
10. Celkové náklady projektu.

Prohlášení žadatele.

Seznam příloh.

Přílohy.

6.2 Podmínky pro získání dotace z fondů Evropské unie pro Město Šluknov

Pokud Město Šluknov bude žádat o dotaci z fondů Evropské unie, musí svou žádost umístit do elektronického portálu Benefit 7. V tomto případě musí žádost obsahovat následující údaje:

- I. Souhrnné informace o projektu.
- II. Žadatel projektu.
- III. Partner projektu.
- IV. Popis projektu.
- V. Území dopadu a realizace.
- VI. Klíčové aktivity.
- VII. Harmonogram klíčových aktivit.

- VIII. Realizační tým.
- IX. Rozpočet projektu.
- X. Horizontální témata.
- XI. Kategorizace pomoci.
- XII. Monitorovací indikátory.
- XIII. Výběrová řízení.
- XIV. Publicita.
- XV. Další projekty v současné době realizované žadatelem/partnerem.
- XVI. Čestné prohlášení.
- XVII. Přílohy projektu.

V současném programovacím období 2007-2013 klade Evropská unie u všech žádostí důraz na Horizontální témata a problematiku rovných příležitostí a udržitelného rozvoje. Pokud chce Město Šluknov uspět, musí vypracovat žádost do všech detailů a tato žádost musí obsahovat všechny předepsané náležitosti. Jinak bude vyřazena pro nesplnění formálních náležitostí, které se posuzují jako v pořadí první. Následně se pak zkoumá opodstatněnost projektu, jeho potřebnost a také jeho udržitelnost.

6.3 Vhodné programy pro Město Šluknov

Z programů, které byly v tomto programovacím období pro Českou republiku schválené, se pro Město Šluknov se hodí několik operačních programů a především ROP NUTS II Severozápad.

ROP NUTS II Severozápad

Regionální operační program NUTS II Severozápad je určen pro region soudržnosti Severozápad sestávající z Karlovarského a Ústeckého kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

O podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné kraji či obcemi, školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku, profesní a zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další. Řídícím orgánem ROP Severozápad je Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad. Tento program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 11. 12. 2007.

Regionální operační program NUTS II Severozápad spadá mezi regionální operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno **745,91 mil. €**, což činí přibližně **2,79 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 131,63 mil. €.

ROP SZ obsahuje **5 prioritních os** rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí intervence, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Regenerace a rozvoj měst

Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 288,6 mil. €, tj. 38,7 % ROP SV

Např. stavební obnova nebo dostavba budov včetně související dopravní a technické infrastruktury, veřejného osvětlení, zeleně a zařízení pro volnočasové aktivity, regenerace brownfields, související projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž, modernizace a fyzická obnova základních a středních škol, modernizace vybavení základních, středních a vyšších odborných škol, modernizace a rekonstrukce infrastruktury pro poskytování sociální péče (např. centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, chráněné bydlení, domovy pro osoby se zdravotním postižením), modernizace a rekonstrukce a vybavení krajských zdravotnických zařízení apod.

Integrovaná podpora místního rozvoje

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 32,5 mil. €, tj. 4,4 % ROP SV

Např. společná setkání k ustavení neformálního místního partnerství, vyhodnocení místních potřeb a vypracování jednoduchého místního akčního plánu, zpracování informačních materiálů a médií k iniciativě místního rozvoje, území aj., stavební obnova a dostavba veřejných prostranství, výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, vč. značení a úprav pro tělesně postižené, rekonstrukce a výstavba chodníků, pěších zón, veřejného osvětlení, místních komunikací vč. parkovacích ploch, renovace a zakládání veřejných parků, rekreačních zón, rekonstrukce a obnova historických a kulturních památek bez vazby na cestovní ruch, rekonstrukce a výstavba dětských hřišť, ploch pro volnočasové aktivity, výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení vzdělávacích, sociálních a zdravotnických institucí, rekonstrukce a regenerace využití zchátralých objektů a výrobních areálů brownfields pro ekonomické aktivity nevýrobní povahy a občanskou vybavenost apod.

Dostupnost a dopravní obslužnost

Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 262,0 mil. €, tj. 35,1 % ROP SV

Např. rekonstrukce, modernizace a budování komunikací II. a III. třídy, příprava projektů a související projektové dokumentace, modernizace a rozvoj regionálních letišť, rozvoj labské vodní cesty, rekonstrukce a budování dopravních terminálů, rozvoj tratí MHD, budování

parkovišť v rámci systému "park & ride", budování informačních a odbavovacích systémů, propagace a medializace veřejné dopravy, rekonstrukce a modernizace železničních stanic, nákup, popř. rekonstrukce vozidel kolejových systémů MHD a veřejné hromadné dopravy a vozidel MHD apod.

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

Na prioritní osu 4 je z fondů EU vyčleněno 142,6 mil. €, tj. 19,1 % ROP SV

Např. obnova, rozvoj, rekonstrukce a úpravy základní a doprovodné infrastruktury pro turistiku (cyklostezky, naučné stezky, hippostezky, lyžařské trasy a areály, včetně odpočívadel aj.), modernizace a úpravy lázeňské infrastruktury, revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek a kulturního dědictví, výstavba a modernizace lehkých sezónních ubytovacích zařízení vč. související doplňující infrastruktury (např. veřejná tábořiště, chatové osady), výstavba nových či přístavba rozšiřující ubytovacích či stravovacích kapacit, rozvoj informačních a rezervačních systémů a vytvoření regionální sítě informačních center, podpora marketingu a propagace akcí regionálního významu apod.

Technická asistence

Na prioritní osu 5 je z fondů EU vyčleněno 20,1 mil. €, tj. 2,7 % ROP SV

Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení ROP SZ, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, zajištění publicity programu, podpora přípravy a realizace projektů apod.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Na příkladu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost diplomová práce v podkapitole 3.4 ukázala, jaké podmínky musí splnit oprávněný žadatel při podání žádosti o získání dotace. Protože tento operační program je vhodným programem pro Město Šluknov zaměříme se dále na možnosti, které z něho vyplývají pro řešení problémů v této oblasti ve městě.

Ve SWOT analýze, která se týká rozvoje lidských zdrojů ve městě, jsou uvedeny silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení právě v oblasti lidských zdrojů.

Silné stránky

- Význam města Šluknov v regionu.
- Komplexní síť vzdělávacích zařízení.
- Kulturní i přírodní potenciál pro rozvoj lidských zdrojů.
- Kvalitní zdravotnické zázemí pro občany města.
- Vybudovaný a fungující sociální systém.
- Poloha nejsevernějšího města v rámci ČR s aktivním hraničním přechodem do SRN.

Slabé stránky

- Odchod mladých a vzdělaných lidí z města.
- Nižší kupní síla obyvatelstva.
- Nižší vzdělanostní úroveň lidí.
- Nedostatek pracovních příležitostí.
- Absence zařízení pro zájmové aktivity obyvatel.
- Dopravní zatížení na komunikacích II. a III. tříd.
- Nízká identifikace obyvatel s územím, ve kterém žijí.

Příležitosti

- Zlepšení životních podmínek zvyšuje atraktivitu pro trvalé bydlení.
- Rozvoj dalšího vzdělávání obyvatel.
- Možnost vybudování průmyslové zóny.
- Podpora rekvalifikací a vytvoření dalších stupňů vzdělávání obyvatelstva – zvýšení adaptability pracujících.
- Pokračování a udržení tradičních akcí, vytváření nových zajímavých a netradičních programů pro občany města.

Ohrožení

- Odchod vzdělaných lidí.
- Snižující se odbornost místní základní pracovní síly.
- Nárůst nezaměstnanosti.
- Nezájem obyvatel o další vzdělávání a rekvalifikace.
- Nechuť občanů dojíždět za prací.

Podle Hovorkové Valentové, Jáčové a Syrovátkové by mohl rozvoj lidských zdrojů ve městě Šluknov přinést zamezení odlivu obyvatel z města, posilování patriotismu ve městě a sounáležitosti jeho obyvatel, odstraňování bariér přístupu ke vzdělávání, snížení nezaměstnanosti, zvýšení pracovních příležitostí pro pedagogické pracovníky, zvýšení počtu pracovníků s odborným vzděláním v různých oborech, zvýšení počtu vzdělávacích nabídek pro všechny věkové skupiny, pro nezaměstnané, sociálně vyloučení a handicapované, snížení kriminality ve městě, zlepšení prevence bezpečnosti ve městě.

ZÁVĚR

Obce usilují o zvýšení, nebo alespoň o udržení, počtu svých obyvatel především z ekonomického hlediska, neboť podle zákona o rozpočtovém určení výnosu některých daní je počet obyvatelstva jedním z hlavních ukazatelů při zařazování obcí do jednotlivých kategorií pro rozdělení daní. Z pohledu obce by ale měla být snaha o to, aby prioritou jejího zájmu neměl být pouze kvantitativní aspekt jejího rozvoje, ale především kvalitativní.

Obec by měla mít vytvořené strategické dokumenty, na jejichž základě plní úkoly, které jsou ji řadou zákonů určeny. Evropská unie podmiňuje poskytnutí některých dotačních titulů právě na existenci těchto dokumentů. Mezi tyto dokumenty patří Strategický plán obce, který obec sice nemusí povinně sestavovat, ale v případě předkládání žádosti o některé dotace je povinna ho předložit. Dalším takovým dokumentem je Územní plán obce.

Město Šluknov má schválený Strategický plán rozvoje města Šluknova na období 2007–2015 a má i svůj Územní plán. Město Šluknov je jedním ze zakládajících členů Dobrovolného svazku obcí mikroregionu Sever, který vytvořil Strategický rozvojový dokument mikroregionu Sever na období r. 2007-2013. Cílem tohoto rozvojového dokumentu bylo vytyčit hlavní směry rozvoje regionu a zajistit koordinovaný postup při naplňování stanovených priorit se všemi relevantními subjekty v letech 2007–2013.

Vytváření strategických dokumentů zatěžuje rozpočet obce. Strukturální fondy Evropské unie umožňují získat finanční prostředky na tvorbu těchto dokumentů buď zcela ve výši 100 %, anebo alespoň z části. Částečně jsou pak tyto aktivity financovány ze státního rozpočtu, nebo se na jejich tvorbě podílí finančně také obec ze svého rozpočtu. Ve Šluknově není dosud vypracován dokument Strategie udržitelného rozvoje, jehož součástí je také Místní agenda 21.

V průběhu roku 2010 probíhalo na katastru města dotazníkové šetření, které realizovala ekonomická fakulta Technické univerzity v Liberci a které bylo součástí jejího výzkumného záměru. Na jeho základě byla městu doporučena řada změn, jejichž realizace je v řadě případů finančně náročná. V době, kdy globální ekonomická krize zapůsobila na snížení podílu na výnosu některých daní v České republice, dají se navrhované změny realizovat pouze za předpokladu získání dotačních titulů ze strukturálních fondů Evropské unie.

Město Šluknov využívá různých dotačních titulů, se zaměřením na investice do infrastruktury města, do zvýšení pracovních příležitostí pro obyvatelstvo, do rozvoje volnočasových aktivit pro své občany atd. Pravidelně sleduje nové výzvy v rámci operačních programů, které se obcí týkají. Tak jak je uvedeno v příloze A diplomové práce.

Tak, jak již bylo v závěru diplomové práce uvedeno, je třeba vytvářet a pravidelně doplňovat základní strategické dokumenty města. Tento proces vyvolává potřebu zapojovat nejen širokou veřejnost, profesionální týmy v územní samosprávě, ale také vyhledávat další dodatečné finanční příležitosti, jak plány města naplňovat. Mezi tyto aktivity mohou patřit i PPP projekty, které umožňují ve spolupráci s podnikatelskými subjekty realizovat často velice finančně náročné investiční akce.

Seznam použité literatury

Citace

HOVORKOVÁ VALENTOVÁ, V., JÁČOVÁ, H. SYROVÁTKOVÁ, J. Socio-demografický průzkum důvodů úbytku obyvatelstva města Šluknova. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010. ISBN 978-80-7372-665-2, 203 s.

HASPROVÁ ,O., JÁČOVÁ, H., SYROVÁTKOVÁ, J. *EKONOMICKÉ ČINNOSTI OBCÍ JAKO FAKTOR REGIONÁLNÍCH ROZDÍLŮ*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978-80-7372-555-6.

JÁČOVÁ, H., SYROVÁTKOVÁ, J. *SUGGESTIONS BY MUNICIPALITIES ON HOW TO DEAL WITH REGIONAL DISPARITIES IN THE CZECH REPUBLIC*. In Proceedings of the 9th International Conference Liberec Economic Forum 2009 s. 148-158. Liberec 2009. ISBN 978-80-7372-523-5.

PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. 712 s.

JÁČ, I. a kol. Jedinečnost obce v regionu. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6. s. 83.

Bibliografie

Metodika zpracování rozpočtu a účetnictví pro organizační složky státu a územní samosprávné celky pro rok 2010, Brno: GORDIC, 2010. 122 s.

BORGART, L. E. Business Economic. 1 st. ed. Canada: Bastion books. 280 s. 2008. ISBN 0-554811-64-2.

HAMERNÍKOVÁ, B.; MAAYTOVÁ, A. a kol. Veřejné finance. 1. vyd. Praha: ASPI Wolters Kluwer. 2007. ISBN 978-80-7357-301-0. 364 s.

VAVREJNOVÁ, M. Financování veřejných služeb pro obyvatelstvo a zdroje jeho krytí. 1. vyd. Praha: Nakladatelství ČVUT, 2008. ISBN 80-86729-44-3. 75 s.

POTLUKA, O. aj. Průvodce strukturálními fondy Evropské unie. Praha: IREAS. 2003. ISBN 80-86684-02-4.

RYDVALOVÁ, P.; ZBRÁNKOVÁ M.; ŽIŽKA, M; Regionální disparity a jejich řešení. Metodika přípravy projektů se žádostí o podporu podnikání. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978-80-87184-08-0. 113 s.

Zákon č. 50/1976, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Zákon č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2011.

Zákon č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů.

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

<http://www.strukturalni-fondy.cz/cmspages/GetFile.aspx?guid=9b6d5fdf-1321-413f-97fl-dlcl3a6e694b>

<http://www.strukturalni-fondy.cz/>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_cs.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/fse/index_cs.htm

<http://www.euroskop.cz/8641/sekce/jednotlive-operacni-programy-v-letech-2007-2013-v-cr/>

<http://www.euroskop.cz/8642/sekce/system-spravniho-cleneni-v-ramci-regionalni-politiky-eu/>

<http://www.euroskop.cz/8639/sekce/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-a-evropsky-socialni-fond/>

<http://www.euroskop.cz/8640/sekce/cr-a-strukturalni-fondy-v-letech-2007-2013/>

<http://www.euroskop.cz/8641/sekce/jednotlive-operacni-programy-v-letech-2007-2013-v-cr/>

<http://www.euroskop.cz/8642/sekce/system-spravniho-cleneni-v-ramci-regionalni-politiky-eu/>

Seznam příloh

Příloha A: Seznam oblastí podpory, kde oprávněným žadatelem jsou obce, města, svazy obcí nebo organizace zřízené obcemi

Příloha A

Seznam oblastí podpory, kde oprávněným žadatelem jsou obce, města, svazy obcí nebo organizace zřízené obcemi

Tab. 17: Seznam oblastí podpory, kde oprávněným žadatelem jsou obce, města, svazy obcí nebo organizace zřízené obcemi

<u>Integrovaný operační program</u>
2.1 Zavádění ICT v územní veřejné správě
3.1 Služby v oblasti sociální integrace
3.2 Služby v oblasti veřejného zdraví
3.3 Služby v oblasti zaměstnanosti
3.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik
3.2 Národní podpora využití potenciálu kulturního bohatství
5.1 Zlepšení prostředí v sídlištích
5.3 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik
<u>OP Podnikání a inovace</u>
2.1 Bankovní nástroje podpory malých a středních podniků
3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie
5.1 Platformy spolupráce
5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů
5.3 Infrastruktura pro podnikání
<u>OP Životní prostředí</u>
1.1 Snížení znečištění vod
1.2 Zlepšení jakosti pitné vody
1.3 Omezování rizika povodní
2.1 Zlepšení kvality ovzduší
2.2 Omezování emisí
3.1 Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny
3.2 Realizace úspor energie a využití odpadního tepla

4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady
4.2 Odstraňování starých ekologických zátěží
5.1 Omezování průmyslového znečištění
6.1 Implementace a péče o území soustavy Natura 2000
6.2 Podpora biodiverzity
6.3 Obnova krajinných struktur
6.4 Optimalizace vodního režimu krajiny
6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny
6.6 Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod
7.1 Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací
<u>OP Doprava</u>
Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze
<u>OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost</u>
1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání
1.2 Rovné příležitosti žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení
2.1 Systémový rámec terciárního vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji
2.2 Podpora vyššího odborného vzdělávání
2.3 Podpora vysokoškolského vzdělávání
2.4 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji
2.5 Partnerství a sítě
3.1 Systémový rámec dalšího vzdělávání
3.2 Individuální další vzdělávání
3.3 Podpora nabídky dalšího vzdělávání
<u>OP Lidské zdroje a zaměstnanost</u>
2.1. Posílení aktivních politik zaměstnanosti
3.1. Podpora sociální integrace a sociálních služeb
3.2. Podpora sociální integrace romských lokalit
3.3. Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce
3.4. Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života

4.2. Posilování institucionální kapacity a efektivnosti samosprávných celků
<u>Operační program Výzkum a vývoj pro inovace</u>
<u>Regionální operační programy</u>
<u>ROP NUTS II Jihovýchod</u>
1.1. Rozvoj dopravní infrastruktury v regionu
1.2. Rozvoj dopravní obslužnosti a veřejné dopravy
1.3. Obnova vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob
1.4. Rozvoj infrastruktury pro bezmotorovou dopravu
2.1. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch
2.2. Rozvoj služeb v cestovním ruchu
3.1. Rozvoj urbanizačních center
3.2. Rozvoj regionálních středisek
3.3. Rozvoj a stabilizace venkovských sídel
3.4. Veřejné služby regionálního významu
<u>ROP NUTS II Jihozápad</u>
1.1. Modernizace regionální silniční sítě
1.2. Rozvoj infrastruktury pro veřejnou dopravu
1.3. Modernizace vozového parku veřejné dopravy
1.4. Rozvoj regionálních letišť
1.5. Rozvoj místních komunikací
2.1. Integrované projekty rozvojových center
2.1. Revitalizace částí měst a obcí
2.3. Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství
2.4. Rozvoj infrastruktury pro sociální integraci
2.5. Rozvoj zdravotnické péče
3.1. Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
3.2. Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu
3.3. Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu
<u>ROP NUTS II Moravskoslezsko</u>
1.1. Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury
1.2. Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava

1.3. Rozvoj dopravní obslužnosti
1.4. Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení
2.1. Infrastruktura veřejných služeb
2.2. Rozvoj cestovního ruchu
2.3. Podpora využívání brownfields
2.4. Marketing regionu
3.1. Rozvojové póly regionu
3.2. Subregionální centra
4.1. Rozvoj venkova
<u>ROP NUTS II Severovýchod</u>
1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury
1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území
1.3 Rozvoj veřejných mezinárodních letišť
2.1 Rozvoj regionálních center
2.2 Rozvoj měst
2.3 Rozvoj venkova
3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR
3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR
4.1 Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání
4.2 Podpora rozvoje spolupráce se středními školami a učiteli, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce
<u>ROP NUTS II Severozápad</u>
1.1 Revitalizace a regenerace městských aglomerací
1.2 Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů
2.1 Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti
2.2 Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury
3.1 Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu
3.2 Rozvoj dopravní obslužnosti regionu
4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury CR
4.2 Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení
4.3 Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů CR
<u>ROP NUTS II Střední Čechy</u>

1.1 Regionální dopravní infrastruktura
1.2 Udržitelné formy veřejné dopravy
2.2 Veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu
2.3 Propagace a řízení turistických destinací Středočeského kraje
3.1 Rozvoj regionálních center
3.2 Rozvoj měst
3.3 Rozvoj venkova
<u>ROP NUTS II Střední Morava</u>
1.1. Regionální dopravní infrastruktury
1.2. Veřejná doprava
1.3. Bezmotorová doprava
2.1. Rozvoj regionálních center
2.2. Rozvoj měst
2.3. Rozvoj venkova
2.4. Podpora podnikání
3.1. Integrovaný rozvoj cestovního ruchu
3.2. Veřejná infrastruktura a služby
3.4. Propagace a řízení
<u>OP Praha Konkurenceschopnost</u>
1.1. Dostupnost ekologicky příznivé povrchové veřejné dopravy
1.2. Zlepšení dostupnosti sítí TEN - T, zkvalitnění důležitých dopravních vazeb
1.3. Rozvoj dostupnosti ICT služeb
1.4. Revitalizace opuštěných, znehodnocených nebo sociálně problémových území a ploch
1.5. Prevence a řešení přírodních nebo technologických rizik
1.6. Úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů
2.1. Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou výzkunmu a vývoje a praxí
2.2. Podpora příznivého podnikatelského prostředí
<u>OP Praha Adaptabilita</u>
1.1 Rozvoj a realizace dalšího vzdělávání
1.2 Spolupráce podniků a pracovišť vědy a výzkumu
1.3 Podpora a poradenství rozvíjející podnikatelské prostředí

1.4 Inovace organizace práce
1.5 Efektivní veřejná správa města
2.1 Začleňování znevýhodněných osob
2.2 Rozvoj organizací podporujících začleňování znevýhodněných osob
2.3 Spolupráce se zaměstnavateli
2.4 Podpora rozvoje sociální ekonomiky
2.5 Globální grant
3.1 Zkvalitňování vzdělávání na SŠ a VOŠ
3.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků a odborných pracovníků ve školství
3.3 Rozvoj a zkvalitnění studijních programů na vysokých školách
3.4 Podpora žáků a studentů se specifickými vzdělávacími potřebami
<u>OP Mezuregionální spolupráce</u>
Inovace a znalostní ekonomika
Životní prostředí a ochrana před riziky
<u>OP Nadnárodní spolupráce</u>
1.1 Zlepšování rámcových podmínek pro inovaci
1.2 Budování kapacit pro šíření a aplikaci inovace
1.3 Podpora rozvoje znalostí
2.1 Zlepšování vzájemné propojenosti Střední Evropy
2.2 Rozvíjení multimodální logistické spolupráce
2.3 Podpora trvale udržitelné a bezpečné mobility
2.4 Informační a komunikační technologie (ICT) a alternativní řešení pro zlepšování přístupu
3.1 Budování vysoce kvalitního životního prostředí na základě řízení přírodních zdrojů a přírodního dědictví
3.2 Snižování rizik a dopadů přírodních a člověkem způsobených katastrof
3.3 Podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů a zvyšování energetické účinnosti
3.4 Podpora technologií a činností, které jsou šetrné k životnímu prostředí
4.1 Budování polycentrických sídelních struktur a územní spolupráce
4.2 Řešení územních dopadů demografických a sociálních změn na rozvoj měst a regionů
4.3 Využívání kulturních zdrojů ke zvyšování atraktivity měst a regionů
<u>Operační programy přeshraniční spolupráce</u>
<u>OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko</u>

1.1. Hospodářská spolupráce a rozvoj ekonomického prostoru
1.2. Cestovní ruch, volný čas a rekreace
1.3. Profesní vzdělávání a trh práce
1.4. Výchova a všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdravotnictví a sociální péče, civilní ochrana a ochrana před katastrofami
1.5. Síť
2.1. Životní prostředí a ochrana přírody
2.2. Územní plánování a rozvoj venkovského prostoru
2.3. Doprava
<u>OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko</u>
1.1. Posilování dostupnosti
1.2. Ochrana životního prostředí
1.3. Prevence rizik
2.1. Rozvoj podnikatelského prostředí
2.2. Podpora rozvoje cestovního ruchu
2.3. Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání
3.1. Územní spolupráce veřejných institucí
3.2. Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit
3.3. Fond mikroprojektů
<u>OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko</u>
1.1. Infrastruktura související s podnikáním a inovacemi
1.2. Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času
1.3. Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace
1.4. Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace
2.1. Doprava a regionální dostupnost
2.2. Životní prostředí a prevence rizik
2.3. Udržitelné síť, institucionální spolupráce a územní plánování
<u>OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko</u>
1.1. Kooperativní zlepšení a rozvoj a výstavba potřebné infrastruktury a spolupráce v oblasti regionálního plánování a rozvoje
1.2. Kooperace v oblasti lidských zdrojů, socio-kulturního rozvoje a partnerské spolupráce
1.3. Kooperace v oblasti bezpečnosti, záchranných služeb, ochrany před katastrofami

a protipožární ochrany
1.4. Společný fond malých projektů
2.1. Hospodářská kooperace a rozvoj přeshraničních hospodářských struktur
2.2. Kooperace a rozvoj přeshraničních struktur v cestovním ruchu
3.1. Kooperace v oblasti ochrany klimatu, ochrany lesa a přírody, péče o krajinu a odpadového hospodářství
3.2. Kooperace v oblastech protipovodňové ochrany, vodního hospodářství a vodních staveb
<u>OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko</u>
Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce
Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí

Zdroj: vlastní zpracování.